پنجابی لوک گیت

نیشنل کونسل آف میوزک پاکستان، لاہور

پنجابی لوک گیت

نیشنل کونسل آف میوزک پاکستان

پنجابی لوک گیت

فضل شاہ ـــــ سوہنی دا وچارہ

طابع : علمی پرنٹنگ پریس ۔
ہسپتال روڈ ۔ لاہور

اہتمام :-
عشرت رحمانی :- سیکرٹری
نیشنل کونسل آف میوزک (پاکستان) لاہور

سنِ اشاعت : بار اوّل ۱۹۶۵ء

قیمت : پانچ روپے

تصاویر : اُستاد اللہ بخش

طباعت : فوٹو آفسٹ

(جملہ حقوق محفوظ)

فہرست

شمار	گیت	صفحہ	شمار	گیت	صفحہ
۱	ساڈی عرض	۱۳	۱۰	اُڈ چڑیئے	۵۴
۲	دیباچہ	۱۷	۱۱	پپل دیا پتیا	۵۶
۳	مہندی	۴۳	۱۲	نِکّا موٹا باجرہ	۵۷
۴	ماہی دی نشانی	۴۵	۱۳	چھلّا پیا بنیرے	۶۱
۵	کملی دیا سائیں	۴۷	۱۴	میری مُندری	۶۴
۶	پیا دی بندی	۴۸	۱۵	ونگاں	۶۶
۷	مَیں تینُوں کی آکھاں	۴۹	۱۶	کوپتّی سسّ	۶۸
۸	جڑاؤ بُندے	۵۰	۱۷	ظالم سوئی	۷۰
۹	موڑ مہاراں نوں	۵۲	۱۸	پکّھی دی لوڑ	۷۲

شمار	گیت	صفحہ	شمار	گیت	صفحہ
۱۹	جوانی دیاں مہنڈیاں	۷۴	۳۲	نوکر ماہی	۹۳
۲۰	کتّاں دیاں والیاں	۷۶	۳۳	گڈتی ریل دیئے	۹۵
۲۱	نک دا لونگ	۷۸	۳۴	کلیجے دی درد	۹۷
۲۲	نکّا کتدی ساں	۷۹	۳۵	گجری دی پینگھ	۹۸
۲۳	ہکڑی ہیٹھ کھلونڑیئے	۸۰	۳۶	ماہی دی جُدائی	۹۹
۲۴	ماں دا پیار	۸۱	۳۷	اکھّیاں	۱۰۱
۲۵	قصور دی جُتّی	۸۲	۳۸	روڑا	۱۰۲
۲۶	راولپنڈی دے بنگلے	۸۴	۳۹	سکیئے بے خبرے	۱۰۳
۲۷	ہتّھ کنگھی	۸۵	۴۰	سادیاں پیلیاں ونگاں	۱۰۵
۲۸	چیرے والے دی یاد	۸۶	۴۱	تیری خاطر	۱۰۶
۲۹	بہار آئی	۸۷	۴۲	تینُوں ورج رہیاں وے	۱۰۸
۳۰	اساں ماہی دی لوڑ کوئی ناں	۹۰	۴۳	پھُل موتیے دا کملایا	۱۱۰
۳۱	بلوچا ظالماں	۹۱	۴۴	بُونداں برس رہیاں	۱۱۱

شمار	گیت	صفحہ
۴۵	مَیں بیجاں وے گاجراں	۱۱۳
۴۶	موڑ مہاراں	۱۱۵
۴۷	پیلوں پکیاں	۱۱۷
۴۸	میریا وے ماہیا	۱۱۹
۴۹	ایہناں جوگیاں نے	۱۲۱
۵۰	نّمی نّمی بین وجے	۱۲۲
۵۱	روہی بنا لئی آ دیس وطن	۱۲۵
۵۲	جُتّی نارو وال دی	۱۲۷
۵۳	کدّ ہلسی	۱۲۸
۵۴	ہائے گلابی گجرے	۱۳۰
۵۵	اڈیو کاگ بنیرے بولیا	۱۳۱
۵۶	ماری تیریاں غماں دی	۱۳۳

شمار	گیت	صفحہ
۵۷	جھوک	۱۳۵
۵۸	جموّں شہر وسیندیا	۱۳۷
۵۹	کھوہ تے پانی بھر بیند بیئے	۱۳۹
۶۰	ایس کو بلڑے نی	۱۴۲
۶۱	تلیئر کاگا	۱۴۴
۶۲	ہریایا توتا	۱۴۶
۶۳	رّبا کتے ملیئے	۱۴۸
۶۴	ٹاہلیاں پتاں والیاں	۱۴۹
۶۵	جوبن ونڈیئے	۱۵۴
۶۶	سوہنی دا پریم	۱۵۶
۶۷	بیٹا ایں راجڑے دا	۱۵۹
۶۸	انباں دا بُور	۱۶۲
۶۹	کھڑ گلیئے	۱۶۵

شمار	گیت	صفحہ
٧٠	رُٹھڑا کیوں نہیں بچھڑے	١٦٧
٧١	ہل واہندے چنگے	١٦٩
٧٢	اُٹھّاناں جائیں	١٧٠
٧٣	چونک گھڑایا	١٧١
٧٤	ایاناں کونت	١٧٢
٧٥	ونجارا بچھڑدا	١٧٤
٧٦	روڑے گوھے چگیندیئے مٹیارے نی	١٧٧
٧٧	موڑ گھوڑا چھاویں بہہ جائیں	١٨١
٧٨	ہُنُوں سپھنا آیا	١٨٣
٧٩	بے سمجھا بے دردا	١٨٦
٨٠	جانی نظر نہ آوے	١٨٨

شمار	گیت	صفحہ
٨١	ایتھے وَسّے گا کیہڑا	١٨٩
٨٢	وے گھر تُوں ہے نہیں	١٩١
٨٣	جھل جھل بے وٹڑیا	١٩٣
٨٤	کدوں مت سنبھالیں گا	١٩٦
٨٥	ساون پندھ نہ پیئے	١٩٧
٨٦	پٹواری مُنڈیا	١٩٨
٨٧	تُوں کیہڑے دُکھوں کالا ہویوں	١٩٩
٨٨	کدے چند تے بند مناں پہندا ایسیں	٢٠١

شمار	گیت	صفحہ
۸۹	پردیسی جوگی	۲۰۳
۹۰	شملے دی اوکھی گھاٹی	۲۰۵
۹۱	ڈھولا تیری کن مت ماری	۲۰۷
۹۲	نیلے گھوڑے والیا	۲۰۸
۹۳	چِٹھی مونہوں نہیں بول دی	۲۱۰
۹۴	بین وجائی رانجھے چاک	۲۱۱
۹۵	لال نہیں گھر میرا	۲۱۳
۹۶	گھوڑیاں (۱)	۲۱۵
۹۷	گھوڑی (۲)	۲۱۷
۹۸	گھوڑی (۳)	۲۱۸
۹۹	گھوڑی (۴)	۲۱۹
۱۰۰	گھوڑی (۵)	۲۲۰
۱۰۱	گھوڑی (۶)	۲۲۱
۱۰۲	گھوڑی (۷)	۲۲۲
۱۰۳	گھوڑی (۸)	۲۲۴
۱۰۴	سوہاگ (۱)	۲۲۶
۱۰۵	سوہاگ (۲)	۲۲۷
۱۰۶	سوہاگ (۳)	۲۲۸
۱۰۷	کنگھیئے نی رنگ رتیے	۲۳۰
۱۰۸	گلیاں ہوئیاں بابل بھیڑیاں	۲۳۲
۱۰۹	تُسی کیوں نیویوں ماپیو	۲۳۵
۱۱۰	رکھ لے بابلا	۲۳۶
۱۱۱	ساڈا چڑیاں دا چنبہ	۲۳۷
۱۱۲	تاں روٹی میری بی بی	۲۳۹
۱۱۳	سوہلڑے	۲۴۱

شمار	گیت	صفحہ
۱۱۴	کوٹھے اپر کوٹ	۲۴۳
۱۱۵	پُتّر ہٹّاں تے نہیں وِکدے	۲۴۵
۱۱۶	چُھلّ جھڑیاں	۲۴۸
۱۱۷	دے وچھوڑا مندا	۲۵۰
۱۱۸	چلیّاں بی بی تیرے پکھّڑے	۲۵۲
۱۱۹	آتاں جائیا وِیر	۲۵۵
۱۲۰	اُبل اُبل وٹّو ہٹیئے	۲۵۶
۱۲۱	بھرا دی اڈیک	۲۵۸
۱۲۲	اُڈّا دا جا دیں کانواں	۲۶۰
۱۲۳	چناں تیری چانی	۲۶۲
۱۲۴	چھکّے تے دو مکھّیاں	۲۶۴
۱۲۵	اُبڈن ابڈن جھتّیا وے	۲۷۱
۱۲۶	جوبن سوہنیاں دا	۲۷۳
۱۲۷	دِکھی چھوڑے دبرم تساڑے	۲۷۶

شمار	گیت	صفحہ
۱۲۸	ماڑے ہے کی مندا بولنا ناں	۲۷۸
۱۲۹	کھوہا گرڈینڈیاں مینڈی / بانہہ رنجانی	۲۷۹
۱۳۰	تاری سجناں	۲۸۱
۱۳۱	وینی مینڈی پتلی لے	۲۸۲
۱۳۲	ڈھولا	۲۸۵
۱۳۳	ناں ونج ناں ونج	۲۸۷

تصویراں دی فہرست

۱	فضل شاہ سوہنی دا وچار	یک رنگ
۲	ہیر رانجھا	"
۳	سوہنی کمہارن	سہ رنگ
۴	ہیر رانجھا	"

ہیر رانجھا

بسم اللہ الرحمن الرحیم

ساڈی عرض

پنجابی دے لوک گیتاں دی طرف ساڈے تعلیم یافتہ طبقے دی توجہ کوئی زیادہ نہیں رہی اے۔ ساڈے پنڈاں وچ پنجابی دے گیت اکثر گائے جاندے نیں تے بڑے شوق نال سُنے جاندے نیں شہراں وچ البتہ انہاں گیتاں دا چرچا ذرا گھٹ ای اے۔ لوک گیتاں وچ جیہڑی جذبات دی شدت تے زور پایا جاندا اے ایہہ دوسری شاعری وچ گھٹ ہی چلدا اے۔

پنجابی دے لوک گیتاں دی اچھی چھپی ہوئی کتاباں بڑی کم ویکھن وچ آندیاں نیں نیشنل کونسل آف میوزک پاکستان چار سال ہوئے نیں بنائی گئی سی اودھے پہلے سکرٹری جنرل ذوالفقار بخاری صاب سَن۔ اوہناں نے کیہا کہ کونسل نوں مختلف

زباناں دے لوک گیتاں دے مجموعے اچھی طرح چھپوا کے تقسیم کرنے چاہیدے نیں
چنانچہ اوہناں نیں اسانوں اک قلمی مسودہ دِتّا۔ جدھے وِچ کجھ مشہور لوک گیتاں
نوں اکٹھا کیتا ہویا سی۔ اساں فیصلہ کیتا کہ ایس مجموعے نوں چھاپنا چاہیدا اے ایس
دا ذکر شیخ نصیر احمد مینیجنگ ڈائرکٹر سول ملٹری گزٹ نال کیتا تے اوہناں نے
مہربانی کرکے ایس مجموعے نوں چھاپن دا بھار اپنے ذمّے لے لیا۔ اگر اوہناں دی
مدد نہ ہوندی تے معلوم نہیں کِنا کو چِر اسانوں ایس کم نوں پورا کرن تے لگ دا۔
اسی شیخ صاحب دے بہت مشکور ہاں خداوند کریم اوہناں نوں ایس کم دا اجر دے۔

معلوم ہوندا اے کہ ایہہ پنجابی لوک گیتاں دی مالا لالہ رام سرن داس نے
بڑی محنت نال اور کئی سال گزار کے تیار کیتی سی۔ ایس مجموعے وِچ غیر منقسم پنجاب
دے قریب قریب سب علاقیاں دے لوک گیتاں دا نمونہ مل جاندا اے۔

ایس کتاب دی خوب صورتی ودھان لئی اساں اِس دے وِچ اُستاد اللہ بخش
دی دو بڑی خوب صورت تصویراں دے عکس لگا دِتے نیں، اِک تصویر ہیر رانجھے
دے متعلّق اے، تے دوجی سوہنی دی۔ ایہہ دوویں تصویراں میاں سعید سہگل
دی ذاتی ملکیّت نیں۔ اوہناں نے بڑی مہربانی کرکے اسانوں اوہناں دے
عکس لین دی اجازت دِتّی۔ اسانوں یقین اے کہ ایس کتاب دے پڑھن
والے لوک گیتاں دا مزا اُٹھان گے اور نال نال پنجاب دی جیوندی جاگدی
تصویر دیکھ کے وی بڑے خوش ہون گے۔

اساں اپنی طرفوں کتاب نوں اچھی طرح چھاپن دی پوری پوری کوشش کیتی اے۔ جے ساڈی ایہہ کوشش عوام وچ مقبول ہوئی۔ تے اسی ہور ایہو جیہیاں کتاباں شائع کرن دی ہمّت کراں گے۔

نیاز محمّد خاں
پریذیڈنٹ نیشنل کونسل آف میوزک پاکستان
لاہور

دیباچہ

پنجاب دی زندگی وچ آرٹ تے شاعری کُٹ کُٹ کے بھرے ہوئے نیں، پنجاب دے بچّے، پنجاب دے مُنڈے، پنجاب دیاں کُڑیاں، پنجاب دیاں ماواں اپنے دِل دیاں گلاں نوں سادی تے زوردار پنجابی کوِتا وچ بیان کرن وچ اُستاد نیں ۔

تُسیں کسے پنجابی بچّے نوں جیہڑا کہ اجے توں ماں کرنا مُشکل نال سکھیا اے کہہ دیو کہ کاکا کوئی چِڑی کاں دی بات سُنا، اوہ توتلی زبان نال جھٹ بول پوے گا:

چیں چیں میرا پونجا سڑیا
کیوں پرایا کھچڑ کھاہدا
یاں
کھاں چِڑی دے چوچلے ہیں کاگ ــــــــ مڑدا ؟
یاں

کاں گُلیلہ اُسّٹے ناں
چِڑی وچاری کی کرے
ٹھنڈا پانی پی مرے

یاں

وا دگی اُڈ جان گے
لک ٹُنُوں ٹُنُوں

ایہہ باتاں شاعری دے پہلے سبق نے جیہڑے پنجابی ماواں اپنے پُتراں نوُں سکھاندیاں نے۔ ماواں بچّیاں دا مُنہ دھون لگّیاں تے اکھاں وچوں گِڈ لاہن لگّیاں دی کہندیاں نے۔ اِچّی بچّی کوکو کھائے، گھیو دی چوُری کاکا کھائے، چھوٹیاں چھوٹیاں بالڑیاں نوُں گیند نال کھیڈ دیاں دیکھو تے سُنو کہ اوہ مُونہوں کی کہندیاں نے۔

تِن تِیر کھبڈن وِیر
ہتھّ کمان موہڈے تِیر
ڈھال والا میرا وِیر
تلوار والا میرا وِیر
جُتّی والا تیرا وِیر
گُتّی والا تیرا وِیر

یاں :- اِینّی اِینی اِینی
تیری لسّی نہیّوں پینی
تیرا مکّھن نہیّوں کھانا

باں :- دو دڑکّا پیا پڑکّا
ماں رانی گھر ہویا نکّا
پیو راجے نوں دیو ودھائی
سیر شکّر مینُوں آئی
ہُس کُڑیاں دے بوہجے پائی
کُڑیاں سارے پنڈ دھمائی
پنڈ دی سوبھا مینُوں آئی

تُسیں آپ غور کرو کہ ایس معصوم عُمر وچ بالڑیاں واسطے ایہناں ناں لوں سکھالے مضمون تے سمجھ آجان والے گیت ہور کی ہو سکدے نے ۔

چھوٹی عمر دے مُنڈے وی گل گل وچ کویتا دا سواد لیندے نے ۔ جے اوہ کھیڈاں کھیڈن گے ۔ تاں وی موں ہوں کہن گے :-

چیچوں چیچ کچولیاں
گھمیاراں دا گھر کتھے جے
ایچکناں پر میچکناں

ممولی گھوڑی چڑھ یارو

بھنڈا بھنڈاریا ۔ کتنا کو بھار

اک مُٹھی چُک لے دُوجی تیار

لُک چھُپ جانا

مکئی دا دانا

راجے دی بیٹی آئی جے

یاں

کوٹلہ چھپاکی جمعرات آئی جے

جدوں کدی مُنڈے لوہڑی منگدے ہون ، تاں اوہناں دیاں سُراں سُن کے شک پے جاندا اے کہ جیہڑیاں چھوٹے بحراں دیاں نظماں اَج کل دے اُردو زبان دے شاعراں دانواں پوچ لکھ رہیا اے اوہ ضرور ایہناں مُنڈیاں دیاں لوہڑی منگن دیاں بولیاں دی نقل کیتی گئی اے ۔

ہیرنی او ہیرنی

ہیرنی چھڈیاں ملیاں

مینہہ ورھیا تے کنکاں جمیاں

کنکاں وِچ بٹیرے

دو سادھو دے دو میرے

باں

دے ماں گوہا

تیرا پُتّر لوہا

دے مائی پاتھی

تیرا پُتّر ہاتھی

یاں

پانی مائی پا

کالے گُتّے نوں وی پا

تیریاں جیون مجھیّاں گائیں

گل کی کہ پنجابی لڑکے لڑکیاں ہوش سنبھالن توں پہلاں ای شاعری دی مشق کرن لگ پیندے نے گڑیاں دا گِدّھا تے کِکلی دی عجیب کھیڈاں نے۔ ایس طراں دیاں کھیڈاں تہانوں کسے ہور دیس وچ گھٹ ملن گیاں۔ ورزش دی ورزش، ناچ دا ناچ، گیت دا گیت، پُورا سواد تاں ای آوندا اے جے کدی گدّھا پیندا ویکھیا جائے۔ لفظاں دی آواز۔ پیراں دیاں حرکتاں۔ جھانجراں دی چھنک۔ ہتھّاں دی تال، ساریاں گلاں اِک ایسے بناو نال کیتیاں جاندیاں نے کہ آدمی بڑا حیران ہو جاندا اے۔ پیراں دی اڈّی چھنک دی اے ہتھّاں نال تاڑی وجدی تے مونہوں آواز آوندی اے :

سس سوہرے سانوں وکھ کر چھڈیا
سانوں وِتّی لوئی
مَیں آپے گل کر لاں گی ۔ تیرے وچ عقل نہ کوئی
ادّھ من چھولے لئے اُدھارے
ادّھ من پیتے موٹھ ۔
ماہی میرا ننگا جیہا پتلے پتلے ہونٹھ
ماہی میرا ننگا جیہا
ایسے طراں گُڈیاں پینگھ چڑھاندیاں نے تاں وی گاوندیاں نے
اُچّی دیوڑھی اِٹ نہ دھریئے ۔
دھی نہ دیئے دُور نی چوماسا ساون آ گیا ۔
اِٹ گرے گی چوٹ لگے گی ۔
دھی مرے گی دور نی چوماسا ساون آ گیا ۔
چُلّھے اگے سسّ بُری نی
گِن گِن پیڑے دیوندی چوماسا ساون آ گیا ۔
چھوٹا دیور لاڈلا نی
ٹِکّی کھوہ کے لے گیا چوماسا ساون آ گیا ۔
اِک پیڑے دے دو کراں نی

جندیاں گالیاں نہ سہواں چڑھاسا ساون آگیا۔

خوبی خاص ایہہ وے کہ ایدھر پینگھ دا ہولارا ختم ہوبا تے اودھر بول دی ختم ہوجاندّا اے۔ گل کی کہ پنجاب دیاں دیویاں دی زندگی بچپن توں لے کے بڑھاپے تک گاوندیاں ای لنگھدی اے۔ ریتاں دے گیت، جمن دے گیت، بچے دا مونہہ دھون دے گیت۔ بچے نوں نہلان دے گیت (ہر نہائی ہر دھوئی ہر ٹھنڈے پانیاں) روندے نوں چپ کران دے گیت، گیند کھیڈن دے گیت، ٹکن میچی کھیڈن دے گیت، پینگھاں دے گیت، منگنی دے گیت، ویاہ دے گیت، سساں نال لڑن دے گیت، وچھوڑے دے گیت، محبت دے گیت، بھیناں بھراواں دے گیت، ماواں پتراں دے گیت، چرخے دے گیت، ایتھوں تک کہ پنجابی دیویاں جد ماتم کرن گیاں تاں سیاپے دیاں الاہنیاں وی شاعری وچ دین گیاں۔ ہتھاں نال پٹن گیاں تے مونہوں کہن گیاں:

ہائے وے جھناں دے لاڑیا
ہائے وے جھناں دے لاڑیا

میرا ایہہ گل تشریح نال دسن دا مطلب ایہہ وے کہ پنجابی دیویاں دے ساریاں قسماں دے گیت لکھنے بہت مشکل نے، ایس کم واسطے

ہزاراں صفحے چاہیدے نے کجھ نمونے دے طور تے ڈھولکی تے گاؤن والے گیت، تے ٹلے گیت، تے کجھ ہور گیت اکٹھے کر کے بھیناں تے بھراواں دی نظر کیتے جاندے نے۔ جے تساں پسند کیتے تاں ہولی ہولی باقی وی چھاپ دِتے جان گے۔ ذخیرہ میرے پاس بہت سارا اے۔

(۲)

گیت جیہڑے ایس کتاب وچ چھاپے جاندے نے اوہ زیادہ پنجاب دیاں وچلیاں ضلعیاں وچ یعنی لاہور، امرتسر، گوجرانوالہ، سیالکوٹ، گجرات دی زبان وچ نے۔ صرف وَنگی دے طور تے دو چار پہاڑی گیت تے لہندی پوٹھوہاری زبان دے گیت درج کیتے گئے نے۔

وچلیاں ضلعیاں دے گیتاں وچوں وی مَیں صرف اوہ لکھے نے جیہڑے کہ مینوں دلبویاں دے دِلوں نکلے معلوم ہوندے نے، باقی گیت جنہاں دی بناوٹ وچوں مرداویں دماغ دی لِشک نظر آوندی اے۔ مَیں درج نہیں کیتے بھاویں اوہ کیڈے ای سوہنے تے مَن لبھاؤنے نے۔ مثال دے طور تے:-

کھیڈن دے دِن چار
مُڑ نہیں آؤنا وطن پیاں دے
کھیڈ کھیڈندیاں شاماں پیّاں

وسّر گیا گھر بار مُڑ نہیں آؤنا
جے مائے میرا کتیّا لوڑیں
بھٹھ پیّاں پونیاں
بھٹ پئے گوہڑے ترکلے نوں ول چار
ڈولی پا کے لے گئے کھیڑے
مُڈھ قدیمی دشمن میرے
لگڑے نی چار کہار
چولی چُنّڑی میرے ماپیاں دِتّی
جوبن دِتّا کرتار، مُڑ نہیں آؤناں

(یاں)

بھادیں بول نہ بول
اکھّیاں دے ساہمنے وُس میاں رانجھا
عشق چھپائیاں چُھپدا ناہیوں
شہریں وچ گئے نی ڈھول -
اکھّیاں دے ساہمنے ۰۰۰

(یاں)

جوگی دے نیناں نے پھٹیاں زخماں تے بجھنی آں پٹّیاں

جے مُکھ موڑاں رانجھن کولوں
دوزخ جاواں گی سُٹّیاں
رانجھن دے سر سٹ رنگیا چیرا
ہیر گُندایاں نے پٹّیاں
رانجھا تخت ہزاریوں آیا
مَیں جھنگ سیالے دی جٹّیاں

(یاں)

اُڑ گئی اُڑ گئی اُڑ گئی
ہو ۔ جندڑی اُڑ گئی نال پُنّوں دے

(یاں)

سوہنی دیوے خضر دے بال دی
کیویں شکل ویکھاں مہینوال دی

(یاں)

کوئی جاؤ سیّونی رانجھے نوں لیاؤ موڑ کے

(یاں)

لا کے یاری لُٹ کھڑیا دِل میرا ڈاچی والیا

(یاں)

عِشق تیرے نے کُملیئے ہیرے جَگ وِچ مینُوں خوار کیتا

(یاں)

چُھپیئے درد فراق والیئے

میرا لے جا سُنیہڑا سوہنے یار دا

(یاں)

پریم نگر دیاں کُڑیاں طعنے مار دیاں

ایہناں تے ایس قسم دے ہور کئی گیتاں نوُں مرداں دے ہتھّ لگّے ہو لے صاف معلوم ہوندے نے۔ اِک انوکھی لٹک تے نزاکت جیہڑی دیویاں دے گیتاں وچ اے اوہ ایہناں گیتاں وچ نظر نہیئں پیندی ایہہ گیت بی بیاں وی کدی کدی بول بیندیاں نے پَر مَیں ایہناں گیتاں نوُں نہیئں چھاپ دا۔ ایہہ گیت اُڈ چھاپلے جانے چاہی دے نے ۔

(۳)

ایہناں گیتاں وچ پنجاب دیاں بی بیاں دی زندگی دے اڈّو اڈّرے نقشیاں نوُں لفظاں وچ کھچیا گیا اے۔ بھَین بھرا دا پریم، ماواں دِھیّاں دی محبّت، ماں پُتراں دے لاڈ، ووہٹی گھبرو دا پریم، ووہٹی گھبرو دے جھگڑے، سَس نونّہہ دے جھگڑے،

پتی دا وچھوڑا، پتی دا بہت دیر پچھوں رلنا، ایہہ سب گلّاں بہت سوہنے تے سادے گیتاں وچ دسّیاں گئیاں نے۔

ایہہ گیت کسے منّے پرمنّے شاعر دے بنائے ہوئے نہئیں۔ ایہہ دیویدیاں دے اپنے ہی بنائے ہوئے نے۔ ایہہ وی پتہ نئیں لگّ سکّدا کہ ایہہ گیت کتنے چر دے بنے ہوئے نے۔ صرف زبان دے طریقے توں ای قیاس کری دا اے کہ فلانا گیت پرانا اے تے فلانا اج کل دا بنیا ہویا اے۔ ایہہ گیت اوس باغ وانگوں نئیں جیہڑا کہ کسے سگھڑ مالی نے بڑی محنتاں نال کیاریاں ونڈ کے گل دستے چن کے لگایا ہووے۔ ایہہ اوس جنگل دے پھلّاں وانگوں نے جنہاں دی ترکیب، رنگ، خوشبو تے ونڈ قدرت نے آپ کیتی ہندی اے۔ ایہہ دل دیاں جذبیاں دیاں، من دیاں، ترنگاں دیاں، محبّت دیاں اوہ رس بھنیاں تصویراں نے جیہڑیاں ہر اک دے من تے اک عجیب اثر کر دیندیاں نے۔ ایہناں گیتاں وچ دیویاں نے اپنے دلاں دے اُبال جس طراں اندروں کڈھے اوسے طراں تہاڈے ساہمنے رکھ دِتّے ہن۔ کوئی مٹھو کا ٹھاکی یاں ودّھ گھٹ نہئیں کیتا۔ مثال دے طور تے اک بی بی دا پتی پلٹن وِچ نوکر اے۔ کئی ورھے ہو گئے اوہ نہئیں آیا۔ بی بی چند گھڑائے نے۔ دل وچ اُبال اُٹھ دا اے کہ ہائے میرا سائیں ہووے تے میرا گہنا پہنا سجّل

ہووے۔ جھٹ مُونہوں ایہہ گیت بول دیندی اے :۔

چند گھڑا کے چڑھی آں چوبارے
ویکھاں چوکُوٹی جانی نظر نہ آوے
میرا صبر فرنگیئے نوُں مارے
ناں دیندا چھُٹیاں نہ طلباں تارے
نوکر رکھ لے چھڑے تے کوارے
نہ ہون رنّاں نہ پین پواڑے

ایسے طراں بہت سارے گیت دل دیاں بھاواں دیاں اُن رنگیاں تصویراں نے

(۴)

ایہناں گیتاں وِچ چنگی قسم دے کوتا دے جذبے دی بہت جگہ دِتّی گئی نے پُتراں دی محبّت دے بارے وچ کہیا اے :۔

چھلّا نوُں نوُں تھیوے پُتّر مِٹھے میوے
جنہاں نوں ربّ دیوے

محبّت تے پریم کرن دا بہت ای آسان تے مختصر نُسخہ لکھّیا اے :۔

پُچھّاں گواہنڈناں سیّو
نیہوں کیکوُں لائی دا ڈھولا

پہلوں اکھّیاں ماہی وے
پھیر رل مل جائی دا ڈھولا

ساون مہینے دی برکھا ہو رہی اے ۔ دیوی ایہہ گل نہئیں چاہوندی کہ اوس دا پتی پردیس جائے کہندی اے :-

ہُن نَینُوں آکھدی میرے انت پیارے
ساون پندھ نہ پئے وے
ساون ماہ دیاں پین پھواراں
بدلاں رم جھم لائی اے

گھوڑا دی بھجّیا ، کاٹھی وی بھجّ گئی ہور بھجّی وے میرے پتلے دی کھونڈی ۔ آپ اپنے کوٹھے تے باری وچ بیٹھی اے دِل دا مالک ہیٹھوں دی گھوڑے تے سوار ہو کے لنگھیا جاندا اے چاہوندی اے کہ اوہ گھوڑا ہولی کر لئے تے دو گلاّں کر دا جائے ۔ کہندی اے :-

نیلے گھوڑے والیا گھوڑا سہج دوڑا
اڑیا دھمک پوے میرے محلاں نوں
تے کھلے پئی اے روال

ماں دھی نوں کہندی اے کہ بیٹی جتنا کو چر تیرا پتی ایانا ایں ۔

نوُں سمجھیں اوہ کِتنے پردیس گیا ہویا اے ۔ دِھی اگّے ای بھری بیٹھی اے ۔ کہندی اے :۔

کِتنا کو چِر ماُئے وانڈے تے ٹیبنڈے کِتنا کو چِر رہاں ایالی

ماُئے ایہہ جوبن میرا اینویں ڈھل جانا جیوں دریاواں دا پانی

اپنے ماہی نوُں چِٹّھی لِکھنی ایں ۔ ڈاہڈے سُچّے تے سادے ڈھنگ نال اپنے دِل دیاں بھاواں نوُں ایس طراں دَس دی اے :۔

دِل دا ٹُکڑا مَیں کاغذ بناواں

نَیناں دے کجلے دی سیاہی

ہَتھّ دی اُنگلی دی قلم بناواں

رو رو ہنجواں دا پانی

اپنے ماہی دی چِٹّھی آئی اے تے بڑے شوق نال واچن لگّی ۔ جھٹّ اُتھروُ وَگّن لگّ پئے ۔ اوس ویلے کہندی اے :۔

ماہی دی چِیری مَیں واچن لگّی

نیَناں پائی اے غباری

ناں ڈُلھّو ناں ڈُلھّو کمیلو نیَنوُں

چِٹّھی تے واچاں مَیں ساری

والاں نوُں کالیاں سپّاں نال تشبیہہ دینا پنجابی دِیویاں دا ای کم اے :۔

مائے نی سُن میریئے مائے ناں پا مَینوں بُندے نی
وال گوری دے بسیر کالے ڈر دی ماں وی ناں گُندے نی

میریاں دُکھن کنّاں دیاں والیاں

پتی پردیس گیا اے تے کہندی اے :۔

ڈھول پکّیاں ناکھاں مَیں ٹُنیوں کی آکھاں

ساریاں گیتاں وچ کوئی ناں کوئی ٹُنک ۔ کوئی ناں کوئی خیال ایسا انوکھا اے کہ دِل تے اثر کر جاندا اے ۔ پنجابی دیوی دی بیان کرن دی طرز ای الگ اے ۔ اوس طرز نوں بیان کرنا بہت اوکھا کم اے ۔ گیتاں دی خوبی بیان ای نہیں ہو سکدی جد تک اوہناں نوں سارا پڑھیا بلکہ گایا نہ جاوے ایہہ شاعری دماغ نوں بھرمان والی نہیں بلکہ دِل تے ٹھوکر لان والی اے ۔ لفظ لفظ وچ نزاکت، تِرمیلا پن تے محبّت دے خیال بھرے ہوئے نے ۔

(۵)

ایہناں گیتاں دے پڑھن نال اوہناں بھراواں نوں بڑی مدد ملے گی جیہڑے کہ پنجابی زبان دی چھندا بندی یا کوِتا دی بناوٹ دے علم نوں پڑھنا چاہوندے نے ۔

چھوٹے میٹر دے بول پنجابی گیتاں وچ بڑے سُندر نے :۔

ڈھول جانی

ساڈی گلی آ تیری مہربانی

یاں :- جُتّی بناتی ماہی وے
کیوں تریوں راتی ڈھولا
چھلاّ پیا بنیرے
وَس نہیوں میرے
دَس میری ماں دے
گھلّے گی تے جاں گے

یاں :- ڈھول میرا ہانی
دو گھُٹ دے پانی

ایس نالوں ذرا لمےّ میٹر دی بہن :-
آکھ رہی مَیں تیلی نوُں
رُوں پنج دے اربیلی نوُں

لَے دے ماۓ کالیاں باگاں دی مہندی
گھول مہندی ئیں ہتھّاں تے لائی آں
دو دھسڑی بن بن بہندی

یاں :- باغ میرے وِچ انب دا بُوٹا

حُسن جوانی کوئی دم دا جھوٹا

یاں :- پپّل دیا پتّیا وے کیہی کھڑ کھڑ لائی آ
پت جھڑ پئے پُرانے رُت نویاں دی آئی آ

یاں :- نکّا کندی ساں کھیساں تیریاں نوں
کنھّوں جُم پیوں وے لیکھاں میریاں نوں

یاں :- کسے دا ڈھول نہ پردیس جاوے
وچھوڑا ویریاں دے پیش آوے

ملتے میٹر (بحر) دی بہت سوہنے ایہناں گیتاں وِچ نے :-

باغ لوانی آں بغیچے لوانی آں وِچ لوانی آں میں توریاں اوئے
نکّا جیہا مُنڈا سانوں اکھیاں مارے نیہوں نہ لگدا زوریاں اوئے

یاں :- کی توں پاویں ہار حمیلاں کی توں پاویں نتھ چوڑا
جس رانجھیٹے دا مان کریں توں ہتھ کھونڈی موہڈے بھورا

ڈاہڈے پورے قافیے والے واک وی ایہناں گیتاں وچ تہانوں مل گئے:-

آکھ رہی للاری نوں
دے ڈوبا پھلکاری نوں

یاں :- ہوواں میناں ٹکّاں رتیاں

ناں تُساں پُچھیّاں ناں اساں دسّیاں

بالکل بغیر قافیے دے واک یعنی بلینک ورس دے دی اِک دو نمونے دِتّے گئے نے یعنی :-

ہر گُنّد توں کو پتّئے نینے
نی اُتّے پا دے ڈاک بنگلہ
تینوُں سکھیاں ہلن دی نہ آئیاں
ککّراں نوُں پا لئے جپھیاں

(یاں)

اُٹھ بنی نی میرے درد کلیجے
بھیج دیو نی چیٹھّی میرے ماہی نوُں

قافیہ تے بلینک ورس رلیا مِلیا ہویا وی کئی گیتاں وِچ دکھایا گیا اے جس طراں :-

بھنّی بھنّی مَیں للاری ہٹّی جانی آں
ماہی دا صافہ رنگیو ناں
اساں ماہی دی لوڑ کوئی ناں
اساں جو پیکے جانا ایں
جانا اِیں مُڑ آوُنا نہیں

سنس جھڑکے سانوں سوہرا مارے
دیور حرامی اکھّیاں مارے
چیرے والے نوں گلّ وی ناں آوے
گل کریندا ایٹی ایٹی
ایسے گلّے ہَیں سڑبل گئی

کئی گیتاں وِچ کِتے بلینک ورس کِتے قافیہ، کِتے چھوٹی بحر، کِتے وڈّی بحر، سب رلا جُلا کے ایس طراں دا نواں سواد پیدا کر دِتّا جاندا اے کہ عقل حیران رہ جاندی اے۔ تے خواہ مخواہ شاعری دی داد دینی پَیندی اے جس طراں ایس گیت وِچ اے :-

گکری ہیٹھ کھلونڑیئے
کیوں ہوئی ایں دلگیر کُڑیئے
کی کر بولاں وے ماہی
کتّاں توں ہَیں بُجّی آں
والے گھڑا داں
تیری کنّی پاواں
سیج وچھاواں
گھٹ گل لاواں

ہُن کیوں جانی ایں نُکھّ کُڑیئے
کوٹھا کیوں جانی ایں ٹپ کُڑیئے
نظر ماہی وَل رکھّ کُڑیئے
نَین تیرے سنے تیر کُڑیئے
کیوں ہوئی ایں دلگیر کُڑیئے
کِکری ہیٹھ کھلوتڑیئے

مطلب ایہہ وے کہ ایہناں گیتاں دے پڑھن نال پڑھن والیاں نُوں کئی نوِیاں نویاں طرزاں، نویاں بندشاں تے نویں نویں میٹراں دا گیان ہووے گا۔ تے تاں اوہناں نوں پتہ لگے گا کہ پنجابی زبان کوئی بھُکھی ننگی زبان نہیں جنھوں کہ دُوجیاں زباناں دیاں طرزاں نقل کرن دی لوڑ ہووے پنجابی زبان وِچ سب کجھ موجود اے۔ صرف کھوج کرن دی لوڑ اے۔

(۶)

گیتاں دے مضمون بڑے سادے نے، زبان وی بڑی سادی تے سُکھالی تے عام طور تے بھاؤ وی بڑے رسّدھے نے۔ ایس واسطے مَیں ایہناں دی تشریح کرن دی ضرورت نہیں سمجھی۔ باقی رہی ایہہ گلّ کہ ایہہ گیت گائے کِس طراں جاندے نے سو ایہہ گلّ لکھن

وِچ آوَنی مُشکل اے ۔ گیت عام مشہور نے ، کِسے دیوی نوں کہو اوہ تُہانوں ایہناں دے گائے جان دی طرز دَس سکدی اے ۔ ایہناں دیاں سُراں واقعی بڑیاں مَن نوں بھان والیاں نے ۔

(۷)

ایہہ گیت مَیں کِس طراں اکٹھے کِیتے ۔ تے کِتھوں اکٹھے کِیتے ، ایہہ بڑی لمّی کہانی اے ۔ دَس بارہاں سال توں میں ایہہ اکٹھے کر رہیا ہاں ۔ صِرف گیت لِکھن واسطے مَیں کئی پِنڈاں وچ گیا ۔ ویاہ شادیاں وچ شامل ہویا ۔ کئیاں دیویاں دے منّت ترلے کرنے پئے بڑی محنت تے مشکل نال مَیں ڈیڑھ ہزار دے قریب گیتاں دا ذخیرہ اکٹھا کیتا اے ۔ گیت اکٹھے کرن وِچ جو مُشکل پَیندی اے دَس دا تُہانوں تاں ای پتہ لگ سکدا اے جو کدی تُسیں دَس پندراں گیت اکٹھے کر کے ویکھو ۔ پڑھیاں لِکھیاں بھَیناں نوں تے گیت آوندے ای نہیں ، اَن پڑھ بھَیناں شرم دے مارے تہاڈے ساہمنے بولن گیاں ای نہیں ۔ جے کدی اوہ بولن شروع کر دی دین تے اوہ جھٹ بھُل جان گیاں ، گلّ کی کہ ایہہ گیت اَن پڑھ بھَیناں دی یاد وچ تندوں ای اُتر دے نے جد اوہ دو چار اکٹھیاں

ہو کے سُر نال گانا شروع کرن ، تے جد اوہ گا رہیاں ہون اوس ویلے لکھناں اوکھا ہوندا اے ۔ جے بھیناں بھراواں نے میری محنت دی قدر کیتی تاں مَیں ایس سلسلے دیاں دو چار ہور کتاباں وی پیش کراں گا ۔

مؤلف

پنجابی لوک گیت

مہندی

نی لے دے مائے
کالیاں باگاں دی مہندی
گلی گلی ہیں پتّر چُنیندی آں
لوکی کہندے مستانی
نی لے دے مائے کالیاں باگاں دی مہندی
ناں مستانی ناں میں دیوانی
لگ گئی عشق دی کانی
نی لے دے مائے کالیاں باگاں دی مہندی

گھول مہندی مَیں ہتھّاں تے لانی آں

دو دھڑی بن بن بہندی

نی لے دے مائے کالیاں باگاں دی مہندی

مہندی دا رنگ جد ہتھّاں تے چڑھیا

کیا سوہنی پھب پھب پیندی

نی لے دے مائے کالیاں باگاں دی مہندی

جنہاں دے کونت وسے نِت پردیسی

اوہناں نوں مہندی کی کہندی

نی لے دے مائے کالیاں باگاں دی مہندی

○

ماہی دی نشانی

چھیچھی والا چھلاّ ، مینوں دے جا نشانی
دے جا نشانی ، تیری ہووے مہربانی
تیری جیوے زندگانی ، چھیچھی والا . . .

چُن چُن کلیاں ، سیج وچھاواں
سویں چاک راجہ ، سنوانوے ہیر رانی
چھیچھی والا . . .

چُن چُن کنکراں ، محل اساراں
وَسے چاک راجہ ، وساوے ہیر رانی
چھیچھی والا . . .

سونے دی تھالی وچ ، بھوجن پروساں
کھاوے چاک راجہ ، کھلاوے ہیر رانی

پیپیچی والا . . .

○

کملی دیا سائیں

میں کملی دیا سائیں، نبھائیں ۔ جوریں لائیاں یاریاں

اندر وڑ کے پریتاں پائیاں
باہر نہ شور مچائیں، نبھائیں

جوریں لائیاں یاریاں

ندی کنارے چیکاں ماراں
آئیں تے پار لنگھائیں، نبھائیں

جوریں لائیاں یاریاں

کن پڑوا رانجھا جوگی ہویا
گھر گھر الکھ جگائیں، جگائیں

جوریں لائیاں یاریاں

پیا دی بندی

پا پلڑا ہتھ جوڑ رہی
پیا مڑیا ناں بندی موڑ رہی

پیا جل بن مچھلی تڑف رہی
ہائے دیو درشن چند ترس رہی

پیا دیس کے ناں گئے کدوں آؤ گے
مینوں کملی نوں آ گل لاؤ گے

تارے گندیاں گندیاں رات گئی
تسی اجے وی ناں آئے کملی ڈول گئی

پیا ایس وچھوڑے نالوں موت چنگی
تسی اجے وی ناں آئے چند ترس گئی

مَیں تینُوں کی آکھاں

ڈھول شمشیرا مینُوں غم تیرا
ڈھول پُتّر پرایا سدّیا نہیں آیا
ڈھول میرا ہانی دو گھُٹ دے پانی
ڈھول پکّیاں ناکھاں مَیں تینُوں کی آکھاں
ڈھول پکّے ہدوانے ساڈے کِن کھانے
ڈھول پکّے کریلے وِچھڑے ربّ میلے
ڈھول بندی دیا بندیا لڑ کے کی وَنڈیا
ڈھول ماں نال لڑیا
سانوں چِن چڑھیا

جڑاؤ بُندے

لے دے جڑاؤ سانوں بُندے
وے اساں تیرے تدّ وسّناں ایں
ساری توں جڑت جڑا دے
وے اساں تیرے تدّ وسّناں ایں
بُندیاں والیا ساڈی گلی آویں
آویں توں ماہی میرے وے بُندے
اساں تیرے تدّ وسّناں ایں
ہورناں رنّاں نوں لے دیناں ایں
ایہہ کم کُچیاں دے ہُندے
اساں تیرے تدّ وسّناں ایں

تیرے جہے سانوں ہور بتھیرے
سوہنے تے شونکی بانکے منڈے
اساں تیرے نّدّ وسّناں ایں
پا بُندے ئیں باری وچ بہنی آں
ہیٹھوں وی لنگھ جا میریئے جندے
وے اساں تیرے نّدّ وسّناں ایں
لے دے جڑاؤ سانوں بُندے
وے اساں تیرے نّدّ وسّناں ایں

○

موڑ مہاراں نوں

سوداگر ٹُر چلّے بیوپاراں نوں
خیری نال موڑ مہاراں نوں

۱ - باغ میرے وچ انب دا بُوٹا
حُسن جوانی کوئی دم جھوٹا
خیری نال موڑ مہاراں نوں
سوداگر ٹُر چلّے بیوپاراں نوں

۲ - اُٹھ گکڑ اڑیا صبح ویلے
جند کملی ڈھونڈاں وچ بیلے
جند کملی ڈھونڈاں وچ بیلے
خیری نال موڑ مہاراں نوں

سوداگر ٹُر چلّے بیوپاراں نُوں

۳ - ماہی میرا اڑیو مرچاں تول دا
مَیں کملی نال کیوں نہیں بول دا
خیری نال موڑ مہاراں نُوں
سوداگر ٹُر چلّے بیوپاراں نُوں

۴ - ماہی میرے دا رنگ زرد اے
اللہ جانے تینُوں کیہڑی مرض اے
اللہ جانے تینُوں کیہڑی مرض اے
خیری نال موڑ مہاراں نُوں
سوداگر ٹُر چلّے بیوپاراں نُوں

○

اُڈ چڑیئے

ناں رول راول ناں رُلا سانوں
سُکھی آپ وسّو ۔ دُکھ پا سانوں
اُڈ چڑیئے ۔ اُڈ بہہ جا پھٹیاں
ڈھول پردیسی سسّ دیوے متّیاں
ناں رول راول ناں رُلا سانوں
اُڈ چڑیئے اُڈ بہہ جا کانے
ڈھول پردیسی سسّ دیوے طعنے
ناں رول راول ناں رُلا سانوں
اُڈ چڑیئے اُڈ بہہ جا باری

ڈھول پردیسی سس دیوے گالی
ناں رول راول ناں رُلا سانوں
اُڈ چڑیئے اُڈ بہہ جا ٹالی
ڈھول پردیسی دیور بندے والی
ناں رول راول ناں رُلا سانوں
سُکھی آپ وسّو دُکھ پا سانوں

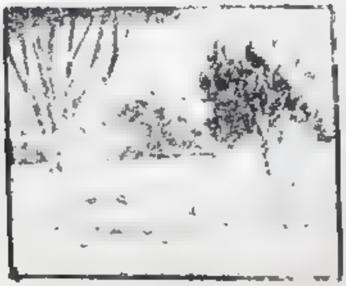

پِپّل دِیا پتّیا

پِپّل دیا پتّیا وے کہی کِھڑ کِھڑ لائی آ
پت جھڑ پیئے پُرانے رُت نویاں دی آئی آ

پِپّل دیا پتّیا وے کہی چھوڈی لالی آ
اہل جوانی ڈھولا ۔ اساں پیکیے گالی آ

پِپّل دیا پتّیا وے کہی چھاں نُوں کیتی آ
اہل جوانی وے ڈھولا پیارے دی نیتی آ

پِپّل دیا پتّیا وے کہیاں چھڈیاں لگراں نی
کون لیاوے وے ڈھول پردیسی دیاں خبراں نی

پِپّل دیا پتّیا وے تیرے بہت نی ساوے وے
منت کر لاواں بیبا مَیں تیرے ای ہاوے وے

نکّا موٹا باجرا

نکّا موٹا باجرہ ماہی وے
میرا کون چھڑیسی ڈھولا
نکّا موٹا باجرا گورئیے
تیرا میں چھڑیساں ڈھولا

سوہا میرا چرخہ ماہی وے
رنگ چاپایا گُھنّیاں ڈھولا
ڈھول پردیسی سیّو
کی بن دا اے رُنّیاں ڈھولا

سوہا میرا چرخہ سیّو
انگریزی چمڑے ڈھولا

ڈھول حرامی ماہی وے
چڑھ سوندا بنگلے ڈھولا

محلاں نوں اُتری ماہی وے
چل پانڑے نوں چلئے ڈھولا

گھڑا چکا دیں ماہی وے
سانوں ہتھ نہ لاویں ڈھولا

گھڑا اُچکایا ماہی وے
میری بچھڑ لئی وینی ڈھولا

چھڈ دے وینی ماہی وے
ساڈی ذات کمینی ڈھولا

جُتی بنائی ماہی وے
کیوں تُرلیوں راتیں ڈھولا

لک تیرا پتلا ماہی وے
تیری چوڑی چھاتی ڈھولا

مُڑیں دے وگڑے ماہی وے
کدی سانان جاتی ڈھولا

چڑھیوں سڑکے ماہی وے
ساڈا کالجہ دھڑکے ڈھولا

چڑھیوں ریلے ماہی وے
کدوں ہوسن میلے ڈھولا

سر میرے مَولی ماہی وے
کیوں ٹُرنا ایں ہَولی ڈھولا

مِٹّھا پتاسہ ماہی وے
کیوں نکلے ہاسا ڈھولا

پُچھّاں سہیلیاں ماہی وے
نِہُوں کیکُوں لائی دا ڈھولا
پہلوں اکھّیاں ماہی وے
پھیر رل مِل جائی دا ڈھولا

وگدی راوی ماہی وے
وِچ دو پُھل کالے ڈھولا
اِک پُھل منگیا ماہی وے
کیوں پیوں دے میلے ڈھولا

وگ دی راوی ماہی وے
وِچ پِٹھّا چلائی دا ڈھولا
مَیں نہ جَمّ دی ماہی وے
تُوں کِتھّوں ویاہی دا ڈھولا

چھلاّ پیا بنیرے

شابا میرے چھلّیا دانہ پانی چلّیا

١ ۔ چھلاّ پیا بنیرے وسّ نہیں میرے

کاہنوں پانا ایں پھیرے

وس میری ماں دے گھلّے گی تے جاں گے

شابا میرے چھلّیا دانہ پانی چلّیا

٢ ۔ چھلاّ پیا کھُوہ تے آویں ساڈی جُوہ تے

گلّاں کریئے مُونہہ تے

کاہنوں پانا ایں پھیرے

وس میری ماں دے گھلّے گی تے جاں گے

شابا میرے چھلّیا دانہ پانی چلّیا

۳۔ چھلاّ چِیٹّی چاندی سوکن پے گئی ماندی
چُھتّی پُچھّن جاندی
کاہنوں پانا ایں پھیرے
دُس میری ماں دے ۔ گھلّے گی تے جاں گے

شاباَ میرے بچھلیا دانہ پانی چلّیا

۴۔ چھلاّ میرے ہتھّ دا پُتّر میری سسّ دا
بھیت نہیوں دسّ دا
کاہنوں پانا ایں پھیرے

۵۔ چھلاّ نوّں نوّں تھیوے پُتّر مِٹھّے میوے
جنہاں نوں ربّ دیوے
کاہنوں پانا ایں پھیرے

۶۔ چھلاّ پیا اے لِدتے سوکن چڑھ گئی جِند تے

لتّاں مارے ڈُھڈُ تے
کاہنوں پانا ایں پھیرے

۷۔ چھلّا پیا بیڑی ماں کھڑا اچی تیری
تاں ہتھّیں پینا ایں میری
کاہنوں پانا ایں پھیرے

۸۔ چھلّا دھریا دھو کے ماہی ٹُریا رو کے
وبہڑے وچ کھلو کے
کاہنوں پانا ایں پھیرے
وُسّ نہیوں میرے
وُسّ میری ماں دے گھلّے گی تے جاں گے
شابا میرے چھلّیا
دانہ پانی چلّیا

میری مُندری

۱ میری مُندری دے جا ماہیا
ہَیں وختاں نال بنائی آ
ایہہ مُندری میری پئی بھڑولے
بیجی کنک تے اُگ پئے چھولے
ہولاں دی رُتّ آئی آ
میری مُندری دے جا ماہیا

۲ - ایہہ مُندری میری لے گیا چِڑا
لہَور دیاں مہنڈیاں پشَور دا کڑا
جالندھروں گُت کرائی آ
میری مُندری دے جا ماہیا

۳- ایہہ مندری میری پئی پراتے
پنج روپیّے پہلی راتے
سگناں دی رُتّ آئی آ
میری مندری دے جا ماہیا

۴- ایہہ مندری میری دے دے نگّیا
ہُن کیوں رونا ایں ماں پیُو چھڈّیا
رڑے تے یاری لائی آ
میری مندری دے جا ماہیا

○

ونگاں

۱- ایہہ ونگاں میری ماں چڑھائیاں
ایہہ مَیں رکھّاں کلیجے نال
وینی پتلی ونگاں ٹوکویاں

۲- ایہہ ونگاں میرے ماہی چڑھائیاں
ایہہ مَیں رکھّاں اکھیاں دے نال
چن جی نکیّاں ونگاں ٹوکویاں
دو ٹُھلّے گلابے چاہڑھ، چن میرے وِنّیاں
وینی پتلی ونگاں ٹوکویاں

۳- ایہہ ونگاں میری سسّ نے چڑھائیاں
ایہہ مَیں بھنّاں محل دے نال

ویہنی پتیلی ونگاں ٹوکویاں

۴۔ نی توں سن پتر دے دیئے ماں
اپنے پتر نوں سمجھا
ساڈی ویہنی مروڑ کے ٹکر گیا
ایہہ تاں ٹکر گیا ٹکران
ساڈی وختاں دے وچ جان
ساتھوں پلا چھڑا کے نکل گیا
ویہنی پتلی
ونگاں ٹوکویاں

○

کوپتّی سسّ

۱- سسّ جہ میری بڑی کوپتّی گوہڑے دیندی ونڈ

جاں مَیں چرخہ کتن لگّی کاکے پا دِتّی ڈنڈ

ہُن مَیں چرخہ کتّاں کہ کاکا رکھّاں

شاباشے ایس کاکے دا جِنّ میرا قدر ودھایا

شاباشے کاکے دے باپُو دا جیہڑا سونّہ لَے گھر آیا

مَیں ہُن کاکے نُوں لَے کے بہہ رہنی آں

سُکھّی لدّھے نُوں لَے کے بہہ رہنی آں

۲- سسّ جہ میری کوپتّی ولنے دیندی ونڈ

جاں مَیں چکّی پیہن لگّی کاکے پا دِتّی ڈنڈ

ہُن مَیں چکّی پیہاں کہ کاکا رکھّاں

شابا شے ایس کاکے دا جن میرا قدر ودھایا
شابا شے کاکے دے باپُو دا جیہڑا آٹا لے گھر آیا
ہُن مَیں کاکے نوں لَے کے بہہ رہنی آں
سُکھّی لدّھے نوں لَے کے بہہ رہنی آں

۳۔ سَسّ جو میری بُری کوپتّی بھانڈے دیندی ونڈ
جاں مَیں بھانڈے مانجن لگی کاکے پا دِتّی ڈنڈ
ہُن مَیں بھانڈے مانجاں کہ کاکا رکھّاں
شابا شے ایس کاکے دا جن میرا قدر ودھایا
شابا شے کاکے دے باپُو دا جیہڑا نوکر لَے گھر آیا
ہُن مَیں کاکے نوں لَے کے بہہ رہنی آں
سُکھّی لدّھے نوں لَے کے بہہ رہنی آں

ظالم سُوئی

سُوئی تھوں نہ مار   بے دردا سُوئی اوئے
سُوئی سُوئی دھری سرہانے
ناں گھر آٹا ناں گھر دانے
بال روندے بُھکھے بھانے
ظالم سُوئی اوئے۔ سُوئی تھوں نہ مار

سوئی تھوں نہ مار میری ماں کیبدے وار
اوتھے بجاواں وے
اوتھوں لیاواں سُوئیاں چار
ماراں تیرے متھے نال
ظالم سُوئی اوئے۔ سُوئی تھوں نہ مار

سُوئی سُوئی دھری ایں چھکّے   اندر سسّس نناں پڑّے
باہر سوہرا اوسے   سوہرا دوہیں دو ہیں ہتّھیں پڑّے
ظالم سُوئی اوئے سُوئی تھوں نہ مار

سُوئی سوئی دھری پٹاری
ایتھے رنّاں دی مختاری
ناں کوئی پنچ تے ناں پٹواری
ظالم سُوئی اوئے سُوئی تھوں نہ مار

سُوئی نال سیواں ہیں بھُورا
چھوٹے دیور ماریا ہُورا
ایہہ کی کیتا ای کانیاں سُورا
ظالم سُوئی اوئے۔ سُوئی تھوں نہ مار

پکھّی دی لوڑ

اُڈّیں وے کالیا کاواں وے جائیں شہر لاہور
جا آکھیں میرے ماہی نوں گھر پکھّی دی لوڑ
ڈھول میرا بیبا گھر پکھّی دی لوڑ

پکھّی بنی کشمیر ے ڈنڈی بنی لاہور ۔ ڈھول میرا . . .
لے پکھّی بیٹھی ویہڑے سسّ مارے نی بول ۔ ڈھول میرا . . .
سسّ ننانان بُریاں ڈنڈی دِتّی مروڑ ۔ ڈھول میرا . . .
آ اُو نندڑا ماہی سکھلاواں وے ماں نال نہ بول ۔ ڈھول میرا . . .
چُپ کر رنّے کمذاتے ماواں پُتراں دے جوڑ ۔ ڈھول میرا . . .
چُپ کر رنّے کمذاتے پیکے چھڈّاں گا ٹور ۔ ڈھول میرا . . .
گُھتّڑ بال چنڈ وےلے مینُوں تیری کی لوڑ ۔ ڈھول میرا . . .

نوں مہینے رہاں پیکے وے چھڈیاں پا لیا زور۔ ڈھول میرا . . .

نوں مہینے رہاں پیکے وے کدی ساڈی وی لوڑ۔ ڈھول میرا . . .

ہے ساں بال ایانی وے چھڈیاں نیندی ساں موڑ۔ ڈھول میرا . . .

ہُن ہیں ہوئی سیانی وے چھڈیاں کھاں گی کول ۔ ڈھول میرا . . .

ڈھول پرچھاویں بہندی وے بہندی چھڈیاں ڈھول

رلو سیّو سہیلیو نی دسّاں سوہنے دے بول

ڈھول میرا گھر بکھی دی لوڑ

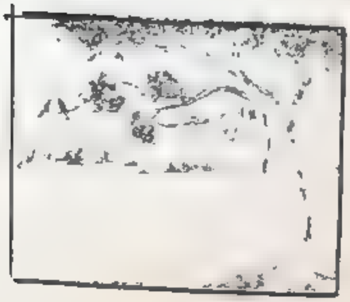

جوانی دیاں مہنڈیاں

اہل جوانی دیاں لمیاں مہنڈیاں
گنڈیاں نے درداں والی ماں نے

اک واری گنڈیاں میری درداں والی ماں نے
اک واری گنڈیاں میری بھولڑی ماں نے
گھڑ سنیارا ریا میرے کناں دے والے
پہناں گی ماہی دے چائیں والے
اہل جوانی دیاں لمیاں مہنڈیاں
گھڑ سنیارا ریا میرے ہتھاں دا چوڑا
پہناں گی ماہی دے چائیں چوڑا
اہل جوانی دیاں لمیاں مہنڈیاں

گھڑ سُنیاریا میرے پیَراں دیاں کڑیاں
پہناں گی ماہی دے چائیں کڑیاں
اہل جوانی دیاں لمّیاں مہنڈیاں
گھڑ سُنیاریا میرے پیَراں دے توڑے
پہناں گی ماہی دے چائیں توڑے
اہل جوانی دیاں لمّیاں مہنڈیاں
گُندیاں نے درداں والی ماں نے
اِک واری گُندیاں میری بھولڑی ماں نے
اِک واری گُندیاں میری درداں والی ماں نے

کنّاں دیاں والیاں

آپ ماہی نے چُک لئیاں وے میریاں دُکھّن کنّاں دیاں والیاں

جھڑیاں نی میریاں دُکھّن کنّاں دیاں والیاں

مائے نی سُن میریئے مائے ناں پا مینُوں بندے نی
وال گوری دے بشیر کالے ڈردی ماں وی ناں گُندے نی

میریاں دُکھّن کنّاں دیاں والیاں ....

مائے نی سُن میریئے مائے ناں کر میری میری نی
ایہہ دھیّاں دن چار دہاڑے جیوں جوگی دی پھیری نی

میریاں دُکھّن کنّاں دیاں والیاں ....

مائے نی سُن میریئے مائے داج کدھے کو لوں منگاں نی
مچھلی دے تھاں لونگ ہنڈاواں چوڑے دے تھاں ونگاں نی

میریاں دُکھّن کنّاں دیاں والیاں . . . .

مائے نی سُن میریئے مائے پیئے وچھوڑے بھارے نی

وال گوری دے بِشنیر کالے زُلفاں لین ہولارے نی

میریاں دُکھّن کنّاں دیاں والیاں . . . .

مائے نی سُن میریئے مائے پانی بھرن نوں گئیاں نی

رانجھن سانوں بولیاں مارے نال سیّاں لڑپیّاں نی

میریاں دُکھّن کنّاں دیاں والیاں . . . .

مائے نی سُن میریئے مائے ناں توں مینوں جایا نی

ناں توں مینوں عقل سی دِتّی ناں گوڈے مُدّھ بہایا نی

میریاں دُکھّن کنّاں دیاں والیاں

نک دا لونگ

میرے نک دا لونگ چِٹّی چاننی تے ماہی چِٹ چا پُیا لے
چِٹ چا پُیا نی میریئے جندے مِلن نہیں آیا اے

چِٹ چا پُیا نی میریئے جندے
تے چڑھ گیا ریلے نی
کوئی ایسا وی دردی ہووے
وِچھڑیاں نوں میلے نی

میرے سِرے اچونک چِٹّی چاننی تے ماہی چِٹ چا پُیا لے
چِٹ چا پُیا نی میریئے جندے مِلن نہیں آیا اے

○

نِکّا کندی ساں

نِکّا کندی ساں کھیساں نبریاں نوں
کِنھّوں جم پیوں وے لیکھاں میریاں نوں

نِکّا کندی ساں میدا چھان دی ساں
گھوٹ گھوٹ بھنگاں سوہنے بھریا چھنّاں

ساڈے ساٹو دے نال پرناوندا ای
ورج ورج سسّے پتّر اپنے نوں ساڈے ساٹو دی آب گواوندا ای
نی توں آپ توہیں دغے باز توہیں میرا پتّر ایانا کجھ نہیں جاندا ای
ہتھ کورا گھّا وچ ٹھنڈا پانی سانوں چھٹّڑے مار جگاوندا ای
ورج ورج سسّے پتّر اپنے نوں ساڈے نیناں دی نیند گواوندا ای
رہو رہو توہیں دغے باز توہیں میرا پتّر ایانا کجھ نہیں جاندا ای

ککری ہیٹھ کھلوتڑیئے

ککری ہیٹھ کھلوتڑیئے ۔ کیوں ہوئی ایں دلگیر کڑیئے
کیکر بولاں وے ماہی ۔ کتّاں مٹھوں تیں پُچھی آں

والے گھڑاواں   تیری کتّیں پاواں
سیج وچھاواں   گھُٹ گل لاواں
ہُن کیوں جانی ایں نٹھ کڑیئے   کوٹھا کیوں جانی ایں ٹپ کڑیئے
نظر ماہی دل رکھ کڑیئے   نیَن تیرے نے تیر کڑیئے
کیوں ہوئی ایں دلگیر کڑیئے
ککری ہیٹھ کھلوتڑیئے

ماں دا پیار

ونگاں چڑھانی آں اوہ لگی وینی آں ماہی دے دربار اے

اوتھے جا کے عرض کرینی آں دو چنڈولے لوڑ اے

اوتھوں ملے دو چنڈولے گودی دا سنگار اے

ناں اوہناں دے رکھنی آں ماہیا چوہنی تے رم لال اے

پڑھنے اوہناں نوں پاواں وے ماہیا نواں سکول تیار اے

فیس اوہناں دی دواں وے ماہیا بھر موتیاں دا تھال اے

پڑھ سکولوں گھراں نوں آون کلیجہ ٹھنڈا ٹھار اے

سر تے بستہ ہتھ وچ چھتری جیبے وچ رومال اے

جس نگری میرے وسن چنڈولے اوہو نگری نہال اے

قصور دی جُتّی

جُتّی قصور دی پیریں نال پوری
ہائے ربّا سانوں ٹُرنا پیا اے
جنہاں واٹاں وی ہیں سار ناں جاناں
اوہنیں واٹیں مینوں جانا پیا اے
باغ لوانی آں بغیچے لوانی آں
وچ لوانی ہیں توریاں وے
نکّا جیہا مُنڈا سانوں اکھیاں مارے
نیہوں ناں لگدا اے زوریاں دے
جُتّی قصور دی
باغ لوانی آں بغیچے لوانی آں

وچ لوانی آں بیریاں دے
کنتاں والیاں سیس گنداون
کھلیاں زلفاں میریاں وے
جُتّی قصور دی

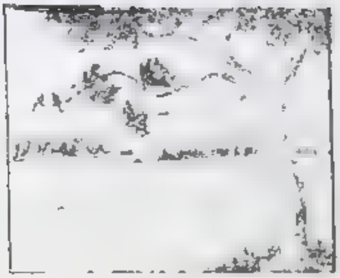

راولپنڈی دے بنگلے

راولپنڈی دے اُچّے اُچّے بنگلے   سیر تے کرنی آں صدر بازار دا
لے وے تیرا میہنا سانوں سارا جگ ماردا

ماہی دے باغ وچ کھڑے مٹھڑے   میں وی آں بوٹا اِک انار دا
لے وے تیرا طعنہ سانوں سارا جگ ماردا

ماہی میرے نے پانی جو منگیا   دودّھ میں دینی آں پیار دا
لے وے تیرا طعنہ سانوں سارا جگ ماردا

باغ ماہی دے کھڑیاں رویلاں   میں وی آں بوٹا اِک گلاب دا
لے وے تیرا طعنہ سانوں سارا جگ ماردا

ہتھ کنگھی

ہتھ کنگھی تے سبز پراندی   گلی گلی نیناں دی پھراں واہ واہ
سر گُند توں کوپتّئے نیّنے   لُتے پا دے ڈاک بنگلہ واہ واہ
کاہنوں آئی ایں نیناں دے نال لڑ کے
سر تیرا آپ مَیں گُنداں واہ واہ
خالی گبھوں دے نند دیا ویرا   موٹر وچ اِٹ دھر کے واہ واہ
کاہنوں آئیوں لسبنی چپڑا بنّھ کے   ماپیاں نے نہتیوں ٹورنی واہ واہ
تینُوں سکھیاں مِلن دی ناں آئیاں
تے رگڑاں نوں پا لے جپھّیاں واہ واہ

○ ○

چھیڑے والے دی یاد

آکھ رہی ہَیں تیلی نوں
رُوں پنج دے اربیلی نوں

آکھ رہی سُنیارے نوں
پا چھُنگی میرے والے نوں

آکھ رہی بروالے نوں
بھر مُٹھیاں چھیڑے والے نوں

آکھ رہی للاری نوں
دے ڈوبا پھلکاری نوں

بہار آئی

بہار آئی ناں رلیا لال
جدائی میری جان سہندی اے

وچھوڑا میری جان سہندی اے
سجن تیری تاہنگ رہندی اے

ہوواں لالی بہواں ڈالی
کدھر گیا باغ دا مالی

بہار آئی ناں رلیا لال ....

ہوواں درزی سیواں وردی
دسّو میرے لال دی مرضی

بہار آئی ناں رلیا لال ....

ہووّاں طوطا پواں پنجرے
ناں مِلیا سوہنا لال چھوٹی عُمرے
بہار آئی ناں مِلیا لال . . . .

ہووّاں مینا تے ٹُکّاں رسّیاں
ناں تُساں پُچھیّاں
ناں اساں دسّیاں
بہار آئی ناں مِلیا لال . . . .

ہووّاں طوطا ئیں اُڈ جاواں
جنگل دی سَیر کر آواں
بہار آئی ناں مِلیا لال . . . .

ہووّاں مالن پروواں کلیاں
دسّو میرے لال دیاں گلیاں

بہار آئی ناں رلیا لال ....

بہار آئی پکّے کیلے
وچھڑیاں نُوں وی رب میلے

بہار آئی ناں رلیا لال ....

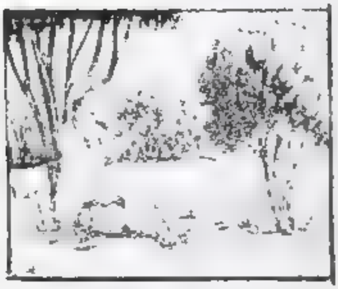

اساں ماہی دی لوڑ کوئی ناں

بھنّی بھنّی مَیں للاری وَل جانی آں   ماں دا صافہ رنگیو ناں
رنگیو ناں رنگوایو ناں   اساں ماہی دی لوڑ کوئی ناں

اساں جو پیکے جانا ایں
جانا ایں مُڑ آؤناں نہیں
سسّ چھِڑکے سانوں سوہرا مارے
دیور حرامی اکھّیاں مارے
چھیڑے والے نوُں گل وی نہ آوے
گل کریندا ایئی ایئی ایئی
ایسے گلّے وے مَیں سڑ بل گئی

بلوچا ظالماں

سسّی تیرے باغ وچ اُتّے لیٹرے
بلوچا ظالماں سُن وَین میرے
تتّی سی ریت سڑ گئے پَیر میرے
کدھر گئے قول تے اقرار تیرے
بلوچا ظالماں سُن وَین میرے
کجاوہ یار دا دو نین میرے
بلوچا ظالماں سمجھا نظر نوں کہ نظراں تیریاں پارن پتّھر نوں
سسّی تیرے باغ وچ مرچاں دا بُوٹا کہ اوہ لگّا چاندڑا قولاں دا جھُوٹا
سسّی تیرے باغ وچ گھگیاں دا جوڑا کہ چندری نیند نے پایا وچھوڑا
سسّی تیرے باغ وچ روٹی پکائیے انبیاں توڑ کے چٹنی بنائیے

سسّی نیرے باغ وچ اُتّرے بوپاری، آپنے ترجان گئے کرکے تیاری

بلوچا ظالماں ناں مار طعنے، اللہ دے واسطے ٹل جا مدانے

بلوچا ظالماں ناں مار بسیٹی، اللہ دے واسطے ٹل جا مسیتی

کسے واڈھول ناں پردیس جاوے

وچھوڑا ویریاں دے پیش آوے

اُٹھی فجری پُنّوں نظریں ناں آیا

کی ایڈا قہر کیتو ای خدایا

نوکر ماہی

ڈُوروں لاہوروں چِٹھیاں آئیاں
کِن کِن نوکر جانا ایہہ
سوہرا وی گھلّاں پتیورا دی گھلّاں
گھلّاں ناں ڈھول ایاناں سیّو
سسّ وی لڑدی پتیس دی لڑدی
کیوں گھلّنی ایں ڈھول پرائے نی
سوہرا وی آیا ، پتیورا وی آیا
سسّ وی ہسّدی پتیس وی ہسّدی
میں پھرنی آں نمّوں جھونی سیّو

دیور وی گھلّاں، جیٹھ وی گھلّاں

جان ناں دیاں ڈھول اپاناں سیّو

درانی وی لڑدی جٹھانی وی لڑ دی

کیوں گھلّنی ایں ڈھول پرلُے نی

جیٹھ وی آیا دیور وی آیا

جٹھانی وی ہسدی درانی وی ہسدی

مَیں پھرنی آں نمّوں جھونی سیّو

گُڑتی ریل دیئے

گُڑتی ریل دیئے تینوں کیہڑے شونک نال پاواں

ہیں کالے نال منگی

ہیں نوَ من شکر ونڈی

گُڑتی ریل دیئے

ہیں گورے نال منگی

ہیں نوَ من شکر ونڈی

گُڑتی ریل دیئے

کالا اندر وڑیا

مال ڈھانڈا وڑیا

گُڑتی ریل دیئے

گورا اندر وڑدا

لٹ لٹ دیوا بلیا

گُڑتی ریل دیئے

کالے سیج وچھائی

چکچوندر مُوتن آئی

گُڑتی ریل دیئے

گورے سیج وچھائی

گوری بیٹھن آئی

گُڑتی ریل دیئے

تینوں کیہڑے شونک نال پاواں

کیہڑے شونک نال پاواں

گُڑتی ریل دیئے

کلیجے دی درد

اُٹھ پئی جے نی میرے درد کلیجے
پا دیو نی چٹھّی میرے ماہیے نوں
جا پہنچی چٹھّی وچ نی کچہری
پڑھ لئی نی ماہیے پتّاں اُتّے دھر کے
چھُٹ گئیاں نی ہتھّوں قلم دواتاں
جھُل پئی نی ہنیری چار چوفیرے
تڑپیا نی ماہیا سخر دوپہرے
آگیا نی ماہیا وچ نی طبیلے
آ ماہیے نے ساڈی نبض جو پھڑ لئی
دس گوریئے نی سانوں حال دلے دا

گجری دی پینگھ

اُچّیاں ملیاں ٹاہلیاں ۔ وچ گجری دی پینگھ ماہیا ہانیاں وے

پینگھ جھٹیندے دو جنے ۔ عاشق تے معشوق ماہیا ہانیاں وے

پینگھ سی تِلی معشوق سی بھارا، ماجھے دی جٹی ملوک ماہیا ہانیاں وے

پینگھ جھٹیندے ڈھے پئے ہو گئے چکنا چور ماہیا ہانیاں وے

سر دا ٹِکا وَیچ کے وے لیا وِیں پیلا مول ماہیا ہانیاں وے

سسّی نے ہتھّوں وِنوں رَل سُتّے مکھ تے لِکّے رَوال ماہیا ہانیاں وے

سسّی جو پاسا موڑیا، پُنّوں تے ہیں نہیں کول ماہیا ہانیاں وے

سسّی تھل وچ روندی وے لئے لئے تیرا ناں وے ماہیا

ہانیاں وے

ماہی دِی جُدائی

دِن چڑھیا تے پے گئی جُدائی
وے نہیں کوئی گلّ پچھ لئی

سسّی چوری چوری پریت لگائی
وے نہیں کوئی گلّ پچھ لئی

رات ہنیری ویلے کویلے
مائے نی ڈھونڈاں جنگل بیلے

وسّ نہیں میرا ماہی
وے نہیں کوئی گلّ پچھ لئی

ڈونگھی ندی آ، تُلا پُرانا
مَیں ان تارُو ترن ناں جانا

کنڈے تے کھلا میرا ماہی
وے نہیں کوئی گلّ پچُھ لئی

چڑھ کوٹھے تے ماری اے جھاتی
دِس دی نہیں مہینوال دی ڈاچی

نالے ناں وِسے سوہنا ماہی
وے نہیں کوئی گلّ پچُھ لئی

اکھیاں

ایسے گل دی ماری   وے مَیں نہیں ساں لاندی اکھیاں

راتیں نے کہندا سبس مَیں بند ہوا دیاں

دِن جد چڑھیا تے اُٹ گئیاں اکھیاں

پلٹ گئیاں اکھیاں   ایسے گل دی ماری

وے مَیں نہیں ساں لاندی اکھیاں

راتیں تے کہندا سبس چوڑا گھڑا دیاں

دِن جد چڑھیا تے اُٹ گئیاں اکھیاں

پلٹ گئیاں اکھیاں   ایسے گل دی ماری

وے مَیں نہیں ساں لاندی اکھیاں

روڑا

وے روڑا ناں ماریں
جیویں جوانیاں مانے

آدھی آدھی راتیں پانا ایں پھیرے
ناراں پراواں نال کرنا ایں جھیڑے
سُنڑے نی بال ایانے
وے روڑا ناں ماریں

ماہی میرے دی اکھ وے نیاری
جیویں میرے چن جی انب دی پھاڑی
دند موتیاں دے دانے
وے روڑا ناں ماریں

سسّیئے بے خبرے

سسّیئے بے خبرے نی

تیرا لُٹیّا شہر بھنبول

بے خبری وچ پریت لگائی جاگ آئی تے ٹُر گیا ماہی

کرنی پے گئی ٹول

سسّیئے بے خبرے

ہوتاں مَیں نال دھما کمایا پُنّوں لال کجاوے پایا

سُنجی رہ گئی سوت

سسّیئے بے خبرے

پُنّوں دی ماری کیچ نوں جاواں وچ تھلاں دے جان گواواں

ہو جاں پردے پوش

سیّیئے بے خبرے

بے خبری نوں خبر نہ کائی   سُرت آئی تے لدّ گیا ماہی

تھلاں دی تتڑی ریت

سیّیئے بے خبرے

ساویاں پیلیاں ونگاں

سبز چڑھائیاں ونگاں نی میریاں
ساویاں پیلیاں ونگاں نی میریاں

ایہہ ونگاں میری ماں نے چڑھائیاں
پاندی مُول نہ سنگاں نی میریاں

ایہہ ونگاں میرے سوہرے چڑھائیاں
سنگدی مُول نہ سنگھاں نی میریاں

ایہہ ونگاں میری سسّ نے چڑھائیاں
بہہ سر دل تے بھنّاں نی میریاں

ایہہ ونگاں میرے ماہی نے چڑھائیاں
ہسدی ہسدی سنگھاں نی میریاں

تیری خاطر

موڑیا نہ رہندا مرزا موڑیا نہ رہندا اے

تیری تیری خاطر دے چیرے والیا
در پر باغ لوایا اے
ہور کسے نہ ج آؤندا نہیں توں
پھلاں دے نہ ج آیا اے
توڑ گچھا تیری پگ وچ دیواں
تیتھوں کون سوایا اے

تیری تیری خاطر دے چیرے والیا
در پر محل پوایا اے
ہور کسے نہ ج آؤندا نہیں توں

ویکھن دے ویج آیا اے

ڈاہ کُرسی تینُوں بوہے تے دینی آں
تینتھوں کون سوایا اے

تیری تیری خاطر وے چیرے والیا
در تے کھُوآ لوایا اے

ہور کسے ویج آؤندا نہیُں نوُں
نہاون دے ویج آیا اے

بھر گڑوا تیرے پنڈے تے پانی آں
تینتھوں کون سوایا اے

○

تینوں ورج رہیاں وے

ناں گڈ میری دستی چھیناں
وے تینوں ورج رہیاں وے
موڑ رہیاں ہتھ جوڑ رہیاں وے
ناں گڈ میری دستی چھیناں
مَیں تینوں . . . . . .

ایہہ چھینا نی مَیں بیجن چلیاں
ساتھوں تے نہیوں وے بچیناں
وے تینوں ورج رہیاں وے
ایہہ چھیناں نی مَیں وڈھن چلیاں
ساتھوں تے نہیوں وڈھیناں

تَینُوں ورج رہیاں وے

ایہہ چیناں نی مَیں چھڑن جو چلّیاں
ساتھوں تے نہیں وے چھڑیناں
وے تَینُوں ورج رہیاں

ایہہ چیناں وے مَیں چھٹّن چلّیاں
ساتھوں تے نہیں وے چھٹیناں
وے تَینُوں ورج رہیاں

پھُل موتیئے دا کملایا

لال میرا پھُل موتیئے دا پھُل موتیئے دا کملایا لال میرا

سونے دا گڑوا گنگا جل پانی نہاون دے ویلے کملایا

نی لال میرا . . . .

چُن چُن کنکراں محل اُساراں وسّن دے ویلے کملایا

نی لال میرا . . . .

لال میرے دی کی وے نشانی کن وِچ مُنْدراں گل وِچ گانی

انگ بھبوت لگایا

نی لال میرا پھُل موتیئے دا

بونداں برس رہیاں

بونداں تے

برس رہیاں

پیا ناں جا ۔ ناں جا

جھموے دے پہاڑ وے

تیری تیری خاطر وے مَیں چیر رنگائی آں

کلغی نے لائی آ بہار وے

پیا ناں جا ۔ ناں جا

بونداں تے برس رہیاں

ماہی دی خاطر دے مَیں کنٹھا گھڑائی آں

ڈورے نے لائی آ بہار وے

بونداں تے برس رہیاں

پپیا ناں جا۔ ناں جا

تیری تیری خاطر وے مَیں باغ لوانی آں

چمبے نے لائی اے بہار وے

پپیا ناں جا۔ ناں جا

بونداں تے برس رہیاں

وے برس رہیاں پیاری جان

مَیں بیجاں وے گاجراں

مَیں بیجاں وے گاجراں
توُں پانی دیندا جائیں

مَیں تیری وے رانجھناں
توُں ہیں میرا سائیں

مَیں چُگاں وے گاجراں
توُں ٹوکرے بھردا جائیں

مَیں تیری وے رانجھناں

مَیں پٹاں وے گاجراں
توُں دھوند دھوندا جائیں

مَیں تیری وے

مَیں ویچاں وے گاجراں
تُوں ہوکا دیندا جائیں

مَیں تیری وے . . .

مَیں ویچاں وے گاجراں
تُوں پَیسے لیندا جائیں

مَیں تیری وے رانجھناں
تُوں ہیں میرا سائیں

موڑ مہاراں

کدے کدے پُنناں موڑ مہاراں
وے موڑ مہاراں آ گھر باراں

لال ملاویں ناں ترساویں
وے مَیں لکھ لکھ شکر گزاراں
کدے کدے . . . .

ماپیاں میریاں داج رنگایا
وے جوبن لُٹ لیا یاراں
کدے کدے . . . .

زیور گہنے نوں اگ لاواں

وے پھوک سٹاں گھر باراں
کدے کدے . . .
سیّو ناں تے لکھنا۔ پڑھنا پرونا
بھل گئیاں سب کاراں
وے کدے کدے پنناں
موڑ مہاراں آ گھر باراں

پیلوں پکّیاں

پیلوں پکّیاں نی
آ چُنوں رل یار

پیلوں چگدیاں دردیاں پھٹیاں
ہتھّاں وچ لوٹے سراں تے پچھّیاں
چُگدیاں دھار و دھار
ہتھّاں دیاں تہ کتیاں نی
آ چُنوں رل یار

پیلوں چگدیاں بھری پٹاری
لال نہ ملیا جاندی ہاری
عشق تیرے دیاں پھٹیاں نی

آ چُھنوں رل یار

سانوں ماہ دے کالے بدلے

کالیاں کوہجیاں پا لئے کجلے

پاندیاں دھار و دھار

نوکاں ترکھیاں نے

آ چُھنوں رل یار

پیلوں پکیاں نی

میریا وے ماہیا

میریا وے ماہیا مَیں چڑھی جہازاں تے
وے چیرے والیا مَیں چڑھی جہازاں تے
دُکھ سُکھ سجناں دے لکھ لیئیں کتاباں تے
وے چیرے والیا لکھ لیئیں کتاباں تے
میریا وے ماہیا ماڑی تے طوطا ای
وے چیرے والیا ماڑی تے طوطا ای
طوطا اُڈ وے گیا دِل ڈول کھلوتا ای
وے چیرے والیا دِل ڈول کھلوتا ای

میریا وے ماہیا دریاویں کانگاں نی
وے چیرے والیا دریاویں کانگاں نی
اِک واری آبجناں مینُوں نیریاں تاہنگاں نی
وے چیرے والیاں مینُوں نیریاں تاہنگاں نی

○

ایہناں جوگیاں نے

ایہناں جوگیاں نے کیہڑے پتن آ۔ ملّے
ملے نی ایہناں جوگیاں نے

چونک گھڑا کے دے گیا نی چھُل تے ہین نہیں پلّے
ایہناں جوگیاں نے

ہار گھڑا کے دے گیا نی جُگنی ہے نہیں پلّے
ایہناں جوگیاں نے

بانکاں گھڑا کے دے گیا نی مُندری ہے نہیں پلّے
ایہناں جوگیاں نے

نِمّھی نِمّھی ہین وے وِچ

نِمّھی نِمّھی ہین وے وِچ
وے ہاڑا جوگی
سب مَسّانی ہویا

روہی والا جنڈ وے وَڈّھیں
وے ہاڑا جوگی
اگلّڑی نوں پا دئیں چوبارہ
اُپّرؔ جوگی ہیں وے وساں
وے ہاڑا جوگی
بیٹھ وَسّے سُنیاریا
سُنیاریا میری نتھ وے گھڑے

وے ہاڑا جوگی

ننھڑہ بتی ساج بھارا

اِک میری سس وے بُری

وے ہاڑا جوگی

گَل دی اے چوٹنڑا سارا

اک میرا سوہرا وے بُرا

وے ہاڑا جوگی

ہتیاں دا لیکھا پیندا سارا

اِک ساڈی نند وے بُری

وے ہاڑا جوگی

کُکھاں دی گُلّی دا چنگیاڑا

اِک ساڈا دیور وے بھلا

وے ہاڑا جوگی

بھابیاں دا انت پیارا

اِک ساڈی درانی وے بھلی

وے ہاڑا جوگی

پیکے نے کر دی اے گزارا

اِک جیٹھ دے والا وے بھلا

ساریاں نال نِبھدا جیہڑا وارا

○

روہی بنالئی آدیس وطن

آسجن رل کول بہیئے   قصّہ دردِ فراق والا کھول بہیئے
دریا غماں والا روہڑ بہیئے

شام نتّی دا لانس گیا   نہیں پتہ نشانی دس گیا
روندی جنگلاں وچ سٹ گیا

روہی بنالئی آدیس وطن   لب جندڑی لُٹی گئی یار سجن
آسجن خط ویکھ وے   مینوں تیری جُدائی دا سیک دے
میرے تن بدن وچ چھبیک دے

روہی بنالئی آدیس وطن   لب جندڑی لُٹی گئی یار سجن

تیری روہی دے وچ بیریاں   جدوں لگیاں نیریاں میریاں
میں آغماں نے گھیریاں   ہر دم نوکر تیریاں

روہی بنا لئی آ دیس وطن   لب جندڑی لٹی گئی یار سجن
تیری روہی دے وچ ٹاہلیاں   اساں سخت مصیبتاں جھالیاں
میریاں دکھن کنّاں ںیاں والیاں   اساں سخت مصیبتاں جھالیاں

روہی بنا لئی آ دیس وطن
لب جندڑی لُٹی گئی یار سجن

جُتّی نارووال دی

جُتّی نارووال دی وے سنیاریاں جڑت جڑی
ہائے ربّا جُتّی ہووے ناں ایہو جیہی
پا جُتّی وے میں نکلی میرے پیباں تے دھوڑ پئی
ہائے ربّا میری جُتّی دی آب گئی
اُچّی ماڑی لال دی جتھے وگدی اے وا ٹھنڈی
وے بیبا اوتھے ڈاہنی آں لال منجی
ہتھ کٹورا دودھ دا تیرے پلنگھے دے پاس کھڑی
وے ربّا چیرے والے نوں خبر نہیں
موتی ڈھلکے بھوئیں پئے ایہناں ڈھلیاں دی آب گئی
ہائے ربّا چیرے والے نوں خبر نہیں
جیہڑے آئے ٹُر گئے ساڈے آئیاں دی قدر نہیں

کد ملسی

۱۔ اَدّھی راتیں چڑھن کھتّیاں
سجّن وَل مَیں لکھّاں چِٹھّیاں
لکھیاں رسّدھیاں ہوون پُٹھیاں
خدا جانے کے مر گئیاں
سجّن مِلسی کہ ناں مِلسی
ہائے ناں کر مان وطناں دا
اسیں ہاں یار پردیسی

۲۔ اَدّھی راتیں چڑھن تارے
نَیناں دے تیر کیوں مارے
خدا جانے کے کیوں مارے

خدا جانے کے کد مِلسی

سجّن مِلسی کہ ناں مِلسی

ہائے ناں کر مان وطناں دا

اسی ہاں یار پردیسی

۳- اڈّھی راتیں پکّے آڑو

وگّن ندیاں "ترن تارُو

خدا جانے ترن تارُو

خدا جانے کے کد مِلسی

سجّن مِلسی کہ ناں مِلسی

ناں کر مان وطناں دا

اسی ہاں یار پردیسی

ہائے گلابی گجرے

ہائے گلابی گجرے
سوکن پائے جھگڑے

ہائے کنّاں دیاں ڈنڈیاں　　کاہنوں پانا ایں بھنڈڑیاں
میں وی تیرے ہان دی　　میں سبھّے گلّاں جان دی
میں واں تیرے جیڈیاں　　میں سبھّے کھیڈاں کھیڈیاں
ہائے پیراں دے توڑے　　سوکن پائے وچھوڑے

ہائے نی سوکن نارے
کاہنوں پائے پواڑے

اڑیو کاگ بنیرے بولیا

۱۔ اڑیو کاگ بنیرے بولیا
اَدنیاں پاؤندی دا
میرا نرم کلیجہ ڈولیا

۲۔ کتھّے لائے نی سجناں ڈیرے
پھُل کملا جان گے
کدی پا وطناں وَل پھیرے

۳۔ پونی سٹ جنگل دیا کانواں
ماہی میرا آن جے ملے
تینوں کُٹ کُٹ چوریاں پاواں

۴۔ گوریئے ہونج گلیاں دا کوڑا

جدوں گھر آواں گا

تینوں پاواں سٹّھاں دا چوڑا

۵ . گوریئے ہونج گلیاں دے روڑے

جدوں میں آواں گا

تینوں پاواں سٹّھاں دے توڑے

ماری تیریاں غماں دی

۱- لُٹی ہیر دے دلاں دی
جال دے ربّا
ماری تیریاں غماں دی

۲- سجن جو ساڈے اده لگے ویندے
مگر اوہناں دے بیلا
اکھیں ماہی دیاں مست رنگیلیاں
وچ کجلا نظر بلا
لُٹی ہیر . . . . .

۳- اُوچیاں لمیاں کندھاں چڑھائیاں
وچ رکھائے کریلے

اَیسا وے کوئی سجن جو ہووے

ہیر تے رانجھا میلے

لُٹّی ہیر . . . . .

۴۔ اُچّے لمّے لال کھجورے

پُتر جنہاں دے سپیلے

پُتّر جنہاں دے راول جوگی

ماواں دے کی سیلے

لُٹّی ہیر وے دلاندی

حال وے ربّا

ماری تیریاں غماں دی

○

جھوک

جھوک میرے رانجھے والی کتنی کو دُور اے
اکھّیاں نوں نیڑے نیڑے قدماں تھوں دُور اے

جھوک رانجھے والی ہل مہی والیا
تیرے وچھوڑے میرا تن من جالیا

جھوک میرے . . .

جے تُر چلّیوں وے مَیں چکوڑی جھوتی آ
گلّ ناں کیتی تیری ماں وے کھلوتی آ

جھوک میرے . . .

جے تر چلّیوں وے مَیں آٹڑا چھان دی
توُں تر چلّیوں وے مَیں گلّ نہ جان دی

جھوک میرے . . .

جے ٹُر چلیوں وے مَیں دانے بھناں آں
ڈر دی سیاں تھوں تیری جھولی نہ پانی آں

جھوک میرے . . .

جے ٹُر چلیوں تیرے نال مَیں جاواں وے
جند نمانی نوں مَیں گھول گھماداں وے

جھوک میرے . . .

جے ٹُر چلیوں میری جھولی وچ دانے وے
روندے نے تیرے بال ایّانے وے

جھوک میرے . . .

○

جموّں شہر وسیندیا

جموّں شہر وسیندیاں بیبا وے وس شہر میرے

تیرے جیہا میرا لال سائیُ

لال سائیُ دِل دی جان سائیُ

اوہدے چہرے دی عجب بہار سائیُ

بیبا جا پچھّاں تیری ماں تائیں

بھابو پُتر کیہڑے پاسے ٹوریا ای

نوہیں میں نہ ٹوریا۔ توُں ناں ٹوریا

دمّاں دا لوبھی آپے مُڑ گیا ای

بیبا وے صبر آوے تیریاں دوستاں نوُں

جنہاں سیٹیاں مار بلا لیا ای

بیبا مُڑے صبر پوے تیریاں چاکراں نُوں
جنہاں اَدّھی اَدّھی راتیں گھوڑا جو ڈِتّا ای

بیبا صبر پوے بیڑی والیاں نُوں
جنہاں پہلڑے پُور لنگھا ڈِتّا ای

بیبا صبر پوے جمّوں راجیاں نُوں
جنہاں جاندڑے دانا نواں لا لیا ای

بیبا صبر پوے جمّوں رانیاں نُوں
جنہاں میرا تے لال بھرما لیا ای

○

کھوہ تے پانی بھریندیئے

کھُوہ تے پانی بھریندیئے گھُٹ کُو پانی پییا
اپنا تے بھریا واری ناں دیاں لج پئی بھرپی
لج تیری نوُں گھُنگرو گوریئے ہتھّ لاواں جھڑ جا
ہیٹھ دا گھوڑا مرجائے کاٹھی رہ جائے ہتھّ

گھر جاندیاں نوُں پیو مارے وے
بیباپئے جائیں شاہیاں دے ہتھّ

سر جھجری بھج پئے گوریئے
انجوں رہ جائے ہتھّ

گھر جاندیاں نوُں ماں مارے
گوریئے پئے جائیں ساڈے وُسّ

گھر آندیاں نوں ماں پچھدی دھیئے

کتھوں آئی ایں تر کالاں پا

لماں تے جھماں گبھرو نی

مائے بیٹھا سی جھگڑا پا

باپ تیرے دا جوانڑا دھیئے

تیرا سروں سردار

رل سہیلیاں پچھدی نی

کیوں رُٹھڑا لال مناں

ہتھ کٹورا دُدھ دا جا کے سُتڑا لال جگا

کی سُتا کی جاگدا کی توں گیوں بازار

ناں سُتا ناں جاگدا ناں میں

گیا بازار کھوہ دے بول سُنا

نِکّیاں ہوندیاں ہوگئیاں وے
بیبا ہُن تے منوں وسار
شاباشے تیری بُدھ دے
گورئیے دھن جنیندڑی ماں
تیریاں سُکھناں ہیں دیاں بیبا
میریاں دے تیری ماں

ایس کو بلڑے نی

ایس کو بلڑے نی پانٹے نوں کیوں چلی ایں
میریئے نازک نارے
ایس کو بلڑے وے پانیئے دی لوڑ سی
میریا وہمیا ڈھولا
کیہڑی کھوہڑی نی سانوں دس وے
میریئے نازک نارے
او ہو کھوہڑی وے سانوں بھل گئی
میریا وہمیا ڈھولا
او ہو جھجری نی سانوں دس وے
میریئے نازک نارے

اوہو جھجری وے ساتھوں بھج گئی

میریا وہمیاں ڈھولا

اوہو ٹھیکری وے سانوں دس وے

میریئے نازکے نارے

اوہو ٹھیکری وے بالک لے گئے

میریا وہمیا ڈھولا

تلیئر کاگا

اڈیں وے میرے تلئیر کاگا   لمّی لئیں وے اُڈاری
جا آکھیں میرے نوشوہ دے ڈیرے   گوری منوں کیوں وساری

گوریئے ناں اساں وِسّری نا ایں وَساری
ہر دم لگّ نی ایں پیاری
بیبا ناں تُساں بھیجیا سُکھ دا سنیہا
ناں تُساں بھیجی اے چیری
گوریئے رکدھے ہتّھ بھیجاں سُکھ دا سنیہڑا
رکدھے ہتّھ بھیجاں نیں چیری
بیبا آندے جاندے ہتّھ سُکھ دا سنیہا
چیرے دے لڑ چیری

گوریئے لکھن جوگا کاگت نہیں لبھدا
قلمے جوگی نہیّوں شاہی
بیبا دِل دا ٹکڑا میں کاگت بناواں
نَیناں دے کجلے دی شاہی
ہتھ دی انگلی دی قلم بناواں
رو رو ہنجواں دا پانی
لکھن والیا توں ایسا وے لکھ دے
شوہ واچدیاں گھر آوے
بہہ پرچھاویں میں چیری جو واچاں
نیناں پائی سو غباری
ناں ڈھلّو ناں ڈھلو کملیو نَینوں
چِٹھی تے واچاں میں ساری

ہریالیا توتا

توتا وے ہریالیا توتا توت پلمدے زر دے
ایہنی راہیں میرے جاندے تو ڈھٹے دو نیناں وے بردے؟

توتا وے ہریالیا توتا توت پلمدے پا وے
جیہڑے سجن پردیس وسیندے مرنی آں تنہاندے ہاوے

ماں پچھے بھرجائی پچھے دھیئے چھلڑا کتھے گوایا؟
مائے سجڑی پیچی دا کالڑا چھلا ڈِگدا نظر نہ آیا

مائے نی سُن میریئے مائے اِک گل سُن لے میری
میرے ہان دیاں دھیکاں کھلیاں کچرک رہاں من ماری

دھیئے نی سُن میریئے دھیئے ناں کر ایڈ بہانے
جتنا کو چرہ تیرا کونت ایا ناں توں جانی بَیں واندے

کتنا گُو چر مائے واہنڈے نے ٹینڈڑے کتنا کو چر رہاں ایانی
مائے ایہہ جوبن میرا ایویں ڈُھل جاناں جیوں رُڑ یاداں داپانی

کی توں پاویں ہار حمیلاں کی توں پاویں نتھ چُوڑا
جس رانجھیٹے دا مان کریں توں ہتھ کھُونڈی موہڈے بھُورا

دلبر دے نتھاں لونگ ہنڈاواں چوڑے دے نتھاں ونگاں
ایتھے اوتھے دوہیں جہانیں مَیں خیر رانجھیٹے دی منگاں

کیہڑے پتن تیریاں مجھّیاں لنگھیاں کیہڑے پتن تیریاں گائیں
کیہڑے پتن میاں رانجھا لنگھیا ہیر نمانی دا سائیں

○

ربّا کتے ملیئے

اپنے ماہی نوں چیرا رنگایا   کلغی والے نے بڑا چر لایا

ربّا کتے ملیئے

کتے ملیئے نوں بہہ سمجھائیے   کجھ ولاں دیاں کھول سنائیے

ربّا کتے ملیئے

اپنے ماہی نوں کنٹھا گھڑایا   دھاگے والے نے بڑا چر لایا

ربّا کتے ملیئے

اپنے ماہی نوں والا گھڑایا

مُرکی والے نے بڑا چر لایا

ربّا کتے ملیئے

○

ٹاہلیاں پتّاں والیاں

کتھّے تے لانیاں ٹاہلیاں
وے پتّاں والیاں

وے میرا پتلا ماہی

کتھّے تے لاواں شہتوت
بے سمجھے نوں سمجھ نہ آئی
باگیں تے لانی آں ٹاہلیاں
وے پتّاں والیاں

وے میرا پتلا ماہی

بوہے تے لاواں شہتوت
بے بجھے نوں سمجھ نہ آئی

رگھڑ رگھڑ ہوئیاں نے ٹاہلیاں

وے پتّاں والیاں

وے میرا پتلا ماہی

اودھ گٹھ ہوئے شہتوت

بے سمجھے نوں سمجھ نہ آئی

بھائی وے راہے رلہے جاندیا

وے پیلوں کھاندیا

وے مینتھی دی گڈی

جا آکھیں میرے ماہی نوں

گوری روندڑی چھڈّی

روندڑی چھڈّی تے کی ہویا

اوھدا دِل پرچایو

اگے نے چرخہ رانگلا

پچھے پیہڑا ڈاھیو

بھائی وے راہے راہے جاندیا

وے پیلوں کھاندیا

وے سروالاں دا چوڑا

جا آکھیں ڈھول مہیم نوں

وے گوری پہنیا چوڑا

چوڑا پایا تے کی ہویا

چوڑا سہج ہنڈائیو

گلی گلی میرے دوست نی

چوڑے لاج نہ لائیو

تیرے جیہے لکھ چھوکرے

وے کنّیں کو کلے
وے باغوں پُھل لیائوندے
ہس ہس دیندے گوریاں
وے تینُوں سدھر ناں آئی

میرے جھیاں لکھ گوریاں
وے پہنچے ڈوریاں
وے کُچھڑّ بال چنڈولے
ہس ہس دیندیاں لوریاں
وے تینُوں سدھر نہ آئی

مٹّی دا باوا بنانی آں
وے جھگّا پانی آں
وے اُتّے دینی آں کھیسی

ناں رو مٹی دیا باویا

وے تیرا پیو پردیسی

مٹّی دا باوا نہیں بولی دا

وے نہیں چال دا

وے نہیں دیندا ہنگارا

نہاون لگی دا گل گیا نی

میرا مٹّی دا باوا

○

جوبن ونڈیئے

مالن تیریاں مولیاں مُنڈھاں توں پلیٹڑیاں
کِتے ماہی ملے ماہیرڑا
ماہی ملے تے جھگڑا ہو
کِتے ملو تے جوبن ونڈیئے
ہوراں دی ہتھیں واری چوڑیاں کوئی ساڈوں دی سدھر ہو
کِتے ماہی ملے ماہیرڑا
ماہی ملے تے جھگڑا ہو
کِتے ملو تے جوبن ونڈیئے

نیڑے لوا لئے بیبا نوکری سنج پئی گھر آ
کتے ماہی ملے تے جھگڑا ہو
نیلے تے گھوڑے والیا گھوڑا ہیج بھجا
کتے ماہی ملے . . .

سوہنی دا پریم

گگرے نی کنڈیا لیئے تیری ٹھنڈڑی چھاں
لنگھ لنگھ جاندیاں مجلساں بہہ بہہ جان دیوان
نیلے گھوڑے والیا گھوڑا سہج دوڑا
اڑیا دھمک پوے میرے محلاں نوں
تے کجلے پئی روال
باری وچ کھلوتیے شیشہ نہ چمکا
قہر پوے تیرے رُوپ نوں
گیا کلیجے نوں کھا
پٹیاں رکھ گوا لیاں، نین گوا لئے رو
ایس جوانی وے ہان دا، محرم ناں ملیا کو

(استاد اللہ بخش)

سوھنی کمہارن

پٹیاں رکھ گندا کے نیناں نوں سمجھا
ایہں جوانی دے ہان دا
محرم ہے دے مہینوال
بٹیا وے سُن میریا سوہنی نوُں سمجھا
تبنوُں سُتنے نوُں چھڈ کے
جاندی پاس مہینوال
مائے نی سُن میریئے ایڈے بول نہ بول
دنے کڈھے کسیدڑا
راتیں سوندی ساڈے کول
ناریاں چنچل ہاریاں چنچل کم کرن
دِنے ڈرن بلائیاں
راتیں ندی ترن

سسّ گئی گھمیاراں دے کچّا گھڑا پتھا
کچّا گھڑا پتھ کے اُتے پکوڑی بنّی لا
لَے گھڑا سسّ ٹُر پئی اوس بُوہے دے اوہلے لُکا
آ سوہنی لئے کے ٹُر پئی ٹھِلّ پئی دریا
کچّا تے گھڑا کھُر گیا سوہنی وی ڈُبّی نال
جس بُوہے ہتھّ پاوندی اوہ بُوہا کھُردا جا
مچھیّو نی جل رکھّیو چُن چُن کھانا میرا ماس
اِک ناں کھانے نَین ساڈڑے سانوں اجے مِلن دی آس
دُدّھوں دہی جما لیا تے دہیوں بنا لئی چھاہ
اَجّ نہیں سوہنی آوندی کِتے پَے گئی لمڑے راہ
دُدّھوں دہی بنا لیا، دہیوں بنایا پنیر
اَجّ نہیں سوہنی آوندی کِتّھے پَے گئی ڈونگھڑے نیر

بیٹا ایں راجڑے دا

بیبا وے محلاں دے ہیٹھوں جاندیا
چور سداوناں کے سادھ کے، بیٹا ایں کسے راجڑے دا

بیبو نی چوراں دے میلے میلے کپڑے
ساڈے ساہداں دا چٹڑا ویس
مَیں بیٹا واں راجڑے دا

بیبا محل چھتانی آں پوڑیاں
توں پوڑی پوڑی چڑھ آ
میرے مَن چا
توں بیٹا ایں راجڑے دا

بیبو نی پوڑی چڑھیندڑا ماریا

میری سارنگی جائے گی کھُس

غریبڑے ڈُوم دی نی

بیبا ہتھّاں دیاں دیواں مُندریاں

تیری سارنگڑی دیاں چھڑا

توں بیٹا ایں راجڑے دا

بیبا باغ سدائی آں کنجریاں

توں باغ تماشڑے آ

میرے مَن چا

تُوں بیٹا ایں راجڑے دا

ببیو باغیں آؤندا ماریا نی

میرا گھوڑا جاؤ گا کھُس

غریبڑے ڈُوم دا نی

بیبا کتّاں دیاں ویچاں والیاں
تیرا گھوڑا دیاں چھُڑا میرے مَن چا
نوں بیٹا ایں راجڑے دا
بیبا کجھ کجھ کلیجڑے نوں ہو جاندا ای
ساڈا صبر غریباں دا پے جائی گا
نوں بیٹا ایں راجڑے دا
بیبا دے کیہو جیہاں گھر گولیاں
کیہو جیہی تیری نار
حرامیا بیبا وے
بیبو نی نیرے جیہاں گھر گولیاں
تیتھوں چنگیرڑی نار
حرامڑے بیبڑے نی

انّباں دا بُور

انّباں دے تھلّے تھلّے جاندیا ۔ چھَیلا ہو
انّباں دا جھَڑ پیا بُور ۔ پنچھیا
انب پکّے رس چو پیا ای
میرا جُوبن والا رسیا دُور پنچھیا
انّباں دے تھلّے تھلّے جاندیا ۔ چھَیلا ہو
رُکن چلایا ئیں ول روڑ ۔ پنچھیا
کوٹھے دے اُتّے کھلوتڑیئے
مَیں چلایا نہیں ول روڑ پنچھیا
روڑاں دی ماری دے ۔ہَیں ناں مراں
بولاں دی ماری ہکنا چُور ۔ پنچھیا

کوٹھے دے اُتّے داری کوٹھڑی
دھر کوٹھے تے تندور پنچھیا
رگن رگن لاواں روٹیاں واری
بھر بھر لانی آں پُوڑ ۔ پنچھیا
سسّو دے جانے داری کھا گئے
امّاں دے جائے واری دُور پنچھیا
پاہندے وے پچُھن واری میں چلی چھیلا ہو
نھال وچ پا کے تنبول ۔ پنچھیا
کدّھیں تے پاہندیا واری پتری
کدوں نے آوے میرا ڈھول پنچھیا
کدّھی تے بی بی تیری پتری
بارھویں تے ورھیں تیرا ڈھول پنچھیا

اگ لاواں تیری پتری
ندی وڑھاواں تیرے بول پنچھیا

پاہندے دے پچھن واری میں چلی
سٹھ سہیلیاں دے نال پنچھیا

کدّھیں تے پاہندیا واری پتری
کدوں تے آوے میرا ڈھول پنچھیا

کدھی نی بی بی تیری پتری
بھلکے دوپہرے تیرے کول پنچھیا

سونے جڑاواں تیری پتری
موتی جڑاواں تیرے بول پنچھیا

○

کھڑے کلیئے

کھڑ کلیئے کھڑ دی کیوں ناہیں کھڑنے دی رُت آئی
اَسوں وی کھڑلویں پاسوں وی کھڑلویں وِچوں کھڑدی کیوں ناہیں
ربّا میل اونہاں نوں جنہاں چاہ اساڈی
ربّا مار اونہاں نوں بدیاں دیندے نے سانوں
سانولیا وے سلوہیا مُنڈیا توُں میرا مَیں تیری
توُں میرا مَیں تیری چہرے والیا پا جوگی والی پھیری
چلو سیتو رل ویکھن چلئیے رانجھے باغ لوایا
کھڑے وی لگڑے مِٹھڑے وی لگڑے انب لگا پنج پایا

آویں وے درداں والی دیا رانجھاں نئیں اَجّ کیوں چِپ لا یا
چلو سیّو رَل ویکھن چلّیئے رانجھے نے بھیس وٹایا
کنّ پڑا کے مُنداں پایاں متھّے تلک سوہایا
ہیر دی خاطر منگن چڑھیا۔ گھر گھر الکھ جگایا

رُٹھڑا کیوں نی پھرے

اِک ہَیں موہی تیریاں کالیاں سوہنیاں کیساں تے
دُوجی ہَیں موہی تیریاں رَنت دیاں دیساں تے
ایہنوں رَل پُچھّو سیّو
ایہہ رُٹھڑا کیوں نی پھرے
اِک ہَیں موہی تیری کالی سوہنی گانی تے
دُوجی ہَیں موہی تیری رَنت دی بدنامی تے
ایہنوں رَل پُچھّو سیّو
ایہہ رُٹھڑا کیوں نی پھرے
اِک ہَیں موہی تیریاں چٹیاں سوہنیاں منداں تے
دُوجی ہَیں موہی تیرے رَنت دیاں پکھنڈاں تے

ایہنوں رَل پُچھّو بیبّو

ایہہ رُٹھڑا کیوں نی پھرے

اِک ہیں موہی تیرے رانگلے سوٹے تے

دُوجی ہیں موہی تیرے رَنت دے وگوچے تے

ایہنوں رَل پُچھّو بیبّو

ایہہ رُٹھڑا کیوں نی پھرے

ہَل واہندے چھنگے

اُتّے پُھلکاری ہَیں رہندی کنواری
سسّو پُت پردیس نوُں توریا ای
اُتّے دوپٹّہ ۔ مَن ہوگیا کھٹّا
سسّو پُت پردیس نوُں توریا ای
گَل میرے گانی میری بھری جوانی
سسّو پُت پردیس نوُں توریا ای
ہَل واہندے چھنگے تے نوکر مندے
سسّو پُت پردیس نوُں توریا ای

○

رُٹھّا ناں جائیں

چیرا تینوں، بیبا تیریاں دوستاں نوں
تیرے نفراں نوں کلغیاں چار
بیبا رُٹھّا ناں جائیں

رُٹھّا ناں جائیں وے دِل دیاں دے جائیں
دِل دیاں دے جائیں وے مَن دیاں لے جائیں
میں ہر دم نوکر تیری آں
بیبا رُٹھّا ناں جائیں

کنٹھا تینوں، بیبا تیریاں دوستاں نوں
تیرے نفراں نوں گُگنیاں چار
بیبا رُٹھّا ناں جائیں

چونک گھڑایا

ببیا چونک گھڑایا
گھڑا کھٹّے پایا
پہنن ناں دے تیری ماں دے
ببیا پُھل سُکّے تیریاں پلنگاں دے پاوے
ہُن سُکّی آں تیرے ہاوے
گوریئے پُھل سُکّے باغیں ہور بہتیرے
توں ناں سُکّیں میریئے نارے
ببیا بند گھڑاے
گھڑا ڈبّے پائے
پہنن ناں دے تیری ماں دے

اپاناں کونت

رتّا پھُل گلاب دا کھڑیا مالی دے باغ
ساڈا توڑیا نہ ٹُٹّے لیا مالی نے توڑ
ہتّھ وچ نہیں میوندا ۔ آندا وچ جھولی پا
جھولی وچ نہیں میوندا آندا ہسّت لدا
پنجاں ورھیاں دا چھوکرا دِتّا جھولی پا
نا ٹیا تیرے بچّے مرن بھین دی جڑھ جا
گلی گلی وچ کھڈاوندی لوکی جانن بھرا
پال پوس کے وڈا کیتا کیتا چھیل جوان

کھیڈن سکھیوں گیڈیاں تے کٹھّی کیدی کھاں
کھٹّی کھا میرے باپ دی تیٹنوں کی پرواہ
جے سسّ مارے بولیاں پھیر کدھر نوں جاں
جے سسّ مارے بولیاں تے پیکڑے ٹُر جا
پیکے وسّن کواریاں ئیں وَسّاں نثر یکے نال

ونجارا پھردا

گلی گلی ونجارا اے پھردا
ساڈی گلی وَل آ
ونگڑیاں تے لینی آں چڑھا
سسّ گئی کتن ننان گئی تمّن
ونگڑیاں تے لینی آں چڑھا
اگے تے کنتّ دی ساں ہیں دو چار چھلّیاں
اَجّ تے ہیں کنّیا ای پا
بھلا مینوں تیری سونہہ
ونگڑیاں دا مینوں چا
کھوہے دے اُتّے ہیں پانی لین جانی آں

ونگڑیاں دے جا
بھلا مینوں تیری سونہہ
بانہہ تے لینی آں لکا
اگّوں مُنڈا ہسّ دا تے کھیڈا دا ملیا
بھابیاں نے دِتّا ای سکھا
لَے ڈنڈا مُنڈا دوالے نی ہویا
لاہواں تیری ونگڑیاں دا چا
چُن چُن ڈکرے مَیں جھولی وچ پانی آں
جانی آں مَیں پیکیاں دے راہ
لَے آنا مُنڈا بھابی ویہڑے جاندڑا
بھابی میریاں روٹیاں پکا
بھابی پھڑ آنا چک ویہڑے وچ ماریا

جا کے رَن نوُں لیا
بھلا مَینُوں تیری سَونہہ
جا کے رَن نوُں لیا
بھابی دیاں پکّیاں بہتیرا رچ کھادیاں
تیریاں دا لتّھا نہیوں چا
اگےّ رتّا ڈولا
پچھے نیلا گھوڑا
نگرے تے آندا ای بھجا
پنج روپیے مُنڈا مُٹھ وچ دیندا
سہیڑیاں لئیں توُں چڑھا

○

روڑے گوہے چگیندیئے مُٹیارے نی

روڑے گوہے چگیندیئے مُٹیارے نی
اڈی تیری لگا کنڈڑا بھلیئے نارے نی
میرے کنڈے دی تیٹوں کی پئی سپا ہیا وے
توں راہے راہے ٹُریا جا بھلیا راہیا وے
کون کڈھے تیرا کنڈڑا مٹیارے نی
کون سہوے کنڈے پیڑ بھلیئے نارے نی
بھابو کڈھے میرا کنڈڑا سپا ہیا وے
ویر سہوے کنڈے دی پیڑ بھلیا راہیا وے
کھوہے تے پانی بھر بندیئے مٹیارے نی

گھُٹ کُو پانی پیا بُھلّئے نارے نی
آپنا کڈھیا واری ناں دیاں سپاہیا وے
آپے کڈھ کے پی بُھلّیا راہیا وے
لج تیری نُوں گھُنگرو مٹیارے نی
ہتھ لایاں جھڑ جان بُھلّئے نارے نی
سُوتنے دی وَٹ لَے ڈُور سپاہیا وے
چھنّ بنا لَے ڈول بُھلّیا راہیا وے
پانی پیندا رہ گیا مٹیارے نی
ہُن روٹی دی وی لوڑ بُھلّئے نارے نی
سیر کُو آٹا پکیں دیاں سپاہیا وے
جھبوری وبہڑے جا بُھلّیا راہیا وے
روٹی کھاندا رہ پیا مٹیارے نی

ہُن منجی دی وی لوڑ بُھلّئے نارے نی

ٹُٹّی منجی تینُوں مَیں دیاں سپاہیا وے

تکیئے جا کے سَوں بُھلّیا راہیا وے

در تیرے تے مَیں کھڑی سپاہیا وے

دِن چڑھیا اُٹھ جاگ میریا ماہیا وے

چُوری دا چھنّاں تینُوں مَیں دیاں سپاہیا وے

چُونکے بہہ کے کھا میریا ماہیا وے

چُوری دا چھنّاں تیرا ناں لواں مٹیارے نی

جھیوری کر لئے یاد پنّلئے نارے نی

دُدّھ دا چھنّاں تینُوں مَیں دیاں سپاہیا وے

پلنگے چڑھ کے پی وے میریا ماہیا وے

دُدّھ دا چھنّاں ناں لواں مٹیارے نی

چھتّر کرے یاد بانکیئے نارے نی
رنّا پلنگ تینوں ہیں دیاں سپاہیا وے
چڑھ چوبارے سوں میریا ماہیا وے
رنّے پلنگ تے ناں سوال ٹیلرے نی
تکیہ کرے یاد بانکیئے نارے نی

موڑ گھوڑا چھاویں بہہ جائیں

ویہڑے تے میرے ہری پھلاہی
وے بیبا موڑ گھوڑا چھاویں بہہ جائیں

چھاویں وی بہہ گیا دو گلاں وی کر گیا نی
بھیناں اوہو ماہی ربیلے چڑھ گیا نی

مونہہ دیا مٹھیا دل دیا کھوٹیا
تیرے ڈیرے بندی ہے وے

ہور ہودے ساڈی جانے گی جُتّی
ہیں ہی وے ہاری تسی جتیّو جے

ویہڑے تے میرے گئواں دا جوڑا
بیبا موڑ گھوڑا دُدّھ پی جائیں

دُدّھ وی پی گیا دو گلّاں وی کر گیا نی
اوہو ماہی ریلے چڑھ گیا نی
دیہڑے تے میرے انباں دا بوٹا
وے بیبا موڑ گھوڑا انب کھا جائیں
انب وی کھا گیا دو گلّاں وی کر گیا نی
اوہو ماہی ریلے چڑھ گیا نی
مونہہ دا مٹھیا دِل دا کھوٹیا
تیرے ڈیرے بندی ہو رہے وے
ہور ہووے ساڈی جانے گی جُتّی
ہیں ہی وے ہاری تُسی جتّبو جے

○

مینوں سُپھنا آیا

ساون ماہ دیاں پین بھواراں
سُتّی گوڈڑے گل لائے

جانی انت پیارا یا
سُتّی سُتّی نوں مینوں سُپھنا آیا

بیٹھڑی رہی ویکھ جانی کھڑا تھا یا
سُتّی سُتّی نوں پیا وے مینوں سُپھنا آیا
بیٹھڑی اُنبھول گوری سیس گُندایا

کت دی کت دی بھیناں میری چوہندی ہِلّی
بھیناں مینوں دیہو ودھائیاں جانی دِلّی ملّی
کت دی کت دی بھیناں نی میری چوہندی جُھٹّی

بھیناں مَینُوں دیہو ودھائیاں رانجھے دِتّی کُٹّی

کت دیاں کت دیاں بھینو میری ولبسر لٹکے
بھیناں مَینُوں دیہو ودھائیاں رانجھا آیا اٹکے

کت دیاں کت دیاں بھینو میرا موہڈا پھُریا
مَینُوں دیہو ودھائیاں رانجھا اٹکوں تُریا

کت دیاں کت دیاں بھینو میری ماہل گڑاوے
بھیناں مَینُوں دیہو ودھائیاں رانجھا کھٹ گھر آوے

آؤندیاں آؤندیاں چڑھ گیا چبارے
سُکھ نہ پُچھّی بے درد ڈھولے ہنسیارے

آؤندا آؤندا بھیناں چڑھ گیا سباتیں
سُکھ نہ پُچھّی بے درد ڈھولے دیاں باتیں

کُٹ کُٹ چُوریاں مَیں پاؤنی آں چھنّے

عرضاں کر رہیاں ڈھول اِک نہ منّے

کُٹ کُٹ چُوریاں مَیں پاوُنی آں کاواں
سُکھ نہ پچھّی وے ڈھولا تیرے بجھین بھراواں

کُٹ کُٹ چوُریاں مَیں پاوُنی آں نُھال
عرضاں من لیاں ڈھولے مَیں ہو گئی نہال

ساون ماہ دیاں پَین پھواراں
سُتّی گوڈڑے گل لائے
جانی انت پیارا

○

بے سمجھا بے دردا

جے جاناں توُں نوکر راجے دا
مَیں پیُو کر رہاں وے کواری
وے بے سمجھا
بے دردا

چند بیبا ساڈے ماپیاں نے وِترُے
توُں تکّا گھڑا مینا کاری
وے بے سمجھا
بے دردا

مَیں پیُو گھر رہاں وے کواری
ٹھوٹھی بیبا ساڈے ماپیاں دِتڑی

توُں پھُل گھڑا مینا کاری
وے بے سمجھا
بے دردا
مَیں پیُو گھر رہواں وے کواری
جے جاناں توُں نوکر رلجے دا
مَیں پیُو گھر رہواں وے کواری
وے بے سمجھا
بے دردا

○

جانی نظر نہ آوے

چند گھڑا کے مَیں چڑھی آن چُبارے
ویکھاں چو کوئی جانی نظر ناں آوے
ساڈا صبر فرنگیئے نُوں مارے
ناں دیندا چھٹیاں ناں طلباں تارے
نوکر رکھ لئے نُوں چھڑے نے کوارے
نہ ہون رنّاں ناں پَین پواڑے
ٹھوٹھی گھڑا کے مَیں چڑھی وے چبارے
ویکھاں چو کوئی جانی نظر ناں آوے
ٹِکّا گھڑا کے مَیں چڑھی دے چُبارے
ویکھاں چو کوئی جانی نظر ناں آوے

ایتھے وسّے گا کیہڑا؟

کاہنوں لوائیاں نی بیٹھکاں وے کاہنوں رکھیا ای دیہڑا
توں نُر چلیوں نوکری وے ایتھے وسّے گا کیہڑا
وسنے نوں پائیاں بیٹھکاں گورئیے تیرے کتنے نوں ویہڑا
مَیں ٹُر چلیاں نوکری گورئیے دیر وَسّو گا میرا
دیر تے تیرا نوکرا وے کی لگ دا ای میرا
باہر نے کڈھو گا ٹبّر نوں وے گل گھُٹّو گا میرا
بوہے تے ماراں گی جندرے وے پیکے لاواں گی ڈیرا
ویراں دا ڈھو واں گی بھنّڑا وے مینوں رزق بہتیرا

بھابیاں دا کڑھوں کسیڈرا وے میرا قدر ودھیرا
بیٹھاں گی وچ سہیلیاں دے چیتا بھُل جاؤگا تیرا
پیکے وسّن کواریاں نی پیکے کم کی تیرا
بیٹھیں توں وچ شریکے نی چیتا آ جاؤگا میرا

وے گھر لُون ہے نہیں

وے گھر لُون ہے نہیں وے وسار ہے نہیں ،

جمّوں جان دے بیبا وے بہار ہے نہیں

نی گھر لُون ہے گا نی وسار ہے گی

جمّوں جان دی گوریئے بہار ہے گی

جے توُں ٹرُ چلّیوں نوکری بیبا

وے اپنی ماں نوُں سمجھا جائیں ،

لگّ دی ماں میری لگّے سسّ تیری

پیڑھی منگے نا جو منجی ڈاہ دینی

ماں ساڈی سمجھی ہوئی نی سمجھائی ہوئی
ماں ساڈی نوں بول مندا نہیں بولنا
ایہہ گل ہونی نہیں بولی سہنی نہیں اوں
ورگی زبان بندی دی وے رہنی نہیّوں

جھُل جھُل برڑیا

جھُل جھُل برو ڑیا وے ساڈے سجناں لایا

تُوں جیو میرے جانی جن ایہہ بوٹا لایا

کیکر جھُولاں گوریئے نی پانی بار بچھ نہایا

تُوں جیو میرے جانی جن ایہہ بوٹا لایا

نیناں دے پلٹ سنگار کے بوٹے پانی لاواں

تُوں جیو میرے . . . .

سدے کے چوہڑے دا بیٹرا نی بُوٹے واڑ کراواں

تُوں جیو میرے . . . .

جاں بُوٹے پانی پیایا نی بُوٹا نسّر آیا

تُوں جیو میرے . . . .

سد نرکھان دا بیٹڑا نی چنن رکھ چرایا
توں جیو میرے جانی جن ایہہ بوٹا لایا
چارے چرایاں چوکیاں نی پنجواں پلنگ چرایا
توں جیو میرے جانی جن ایہہ بوٹا لایا
نرمے دا سوت کتا کے نی گوری پلنگ اُنایا
توں جیو میرے . . . .
لونگاں دی منج کتا کے نی گوری پیند پوائی
توں جیو میرے . . . .
چونکے ڈاہیاں چونکیاں ماڑی پلنگ ڈہایا
توں جیو میرے جانی جن ایہہ بوٹا لایا
سُتی ساں چادر تان کے جانی آن جگایا
توں جیو میرے جانی جن ایہہ بوٹا لایا

ناں چھیڑ ناں چھیڑ جانیا وے ساڈی نیند پیاری

توں جیو میرے جانی جِن ایہہ بُوٹا لایا

تینوں ناں نیند پیارڑی نی سانوں سیج پیاری

توں جیو میرے ....

جاواں گے جمّوں نوکری نی چھپوں سویں کھالی

توں جیو میرے ....

جے تُساں جانا نوکری جی سانوں دے جاؤ نشانی

توں جیو میرے ....

ایہو نشانی ساڈڑی نی گوری بال چنڈولا

توں جیو میرے ....

ایہو نشانی ربّ دی دے چھلّا چھاپ نشانی

توں جیو میرے جانی جن ایہہ بُوٹا لایا

کدوں مت سنبھلیں گا

چُوراگھڑاکے دے گیا نی پُت سوہرے دا
بنداں دی وے گیا سائیں ۔ مَیں تیرے لڑ لائی
کدوں مت سنبھلیں گا
مت سمجھ بیگانیاں پُتّاں
سکّے وانگوں ڈھل جائیں گا
بیبا وے ساڈا تلکیا پَیر جہازوں
کدوں مت سنبھلیں گا
چونک گھڑا کے دے گیا نی پُت سوہرے دا
پھلاں دی دے گیا سائیں
مَیں تیرے لڑ لائی

ساون پندھ ناں پئیے

مَیں تینُوں آہندی میرے انت پیارے
ساون پندھ نہ پیٔے دے
ساون ماہ دیاں پین پھواراں بدل رِم جھم لائیُ
گھوڑا وی بھج گیا
تیری کاٹھی وی بھج گئی
ہور بھجّی میرے پُتلے دی کھونڈی
چیرا وی بھج گیا
تیری کلغی وی بھج گئی
ہور بھجی میرے پُتلے دی کھُونڈی

پٹواری مُنڈیا

گھوڑا تینوں سرکاروں مِل دا کاٹھی دار سیا ناں جائیں
وے پٹواری منڈیا بال وچھوڑا ناں پائیں
گھوڑا تیرا سوہنا تیری کاٹھی نوں عاشق پئے تک دے
تک دے مائے بھولئے نی سانوں رہٹ ملوکاں دی پئے دس دے

خونی نین نیناں وچ جی دس دے
کنٹھا تینوں سرکاروں مِل دا
بگّی دار سیا ناں جائیں . . . .
چیرا تینوں سرکاروں مِل دا
کلغی دار سیا ناں جائیں . . . .

○

توں کیہڑے دُکھوں کالا ہویوں

بھورا وے سُن میریا
توں کیہڑے دُکھوں کالا ہویوں

نی مَیں کالا نی گوریئے نی
مَیں تیرے دُکھوں کالا ہویا

جے توں میرے دُکھوں
کالا ہویا بھورا میریا
مَیں پیکے ٹُر جاں

جے توں پیکے ٹُر جاویں
جندے میریئے
مَیں رستہ مَل کھلوواں جندے

جے توں رستہ کُل کھلودیں
بھورا میرے یا
مَیں ٹپ دریا نوں جانواں
مَیں مچھلی بن لنگھ جاواں جندے

توں بہہ جا بہہ جا ناجرنی
گوریئے
مَیں تیرے دُکھوں کالا نہیں ہویا

کدے چندتے بند مناں پہن دائیں

کدے چند تے بند مناں پہن دائیں
ہُن ترس رہیوں روٹی کھاونے نوں
چل جیا وے کجھ کھا مریئے
جتھے چارہ ناں چلے وے سیانیاں دا
کدی بیٹھ دہلیزے گلاں کیتیاں سَن
ہُن ترس رہیوں مکھ ویکھنے نوں
چل جیا وے کتے ڈب مریئے
جتھے وچ نہ اپڑے مہانیاں دا

نیواں نیواں کوٹھا اُتے چھت ہے نہیں
جتھّے سوہرا دِسّے اوتھے سسّ ہے نہیں
نیواں نیواں کوٹھا وے شہتیر ہے نہیں
جتھّے رانجھا دِسّے اوتھے ہیر ہے نہیں
چل چل جیا گلّ گھٹ کیئّے
ڈیرے چُک لیئّے کلّے پُٹ لیئّے

پردیسی جوگی

بی بی انباں تے توتاں دی ٹھنڈری چھاں
کوئی تے پردیسی جوگی آ لتھا ای
چل نی ننڈے بی بی باہر دے پڑج
باہر دے تیج جوگی ونج آیئے
نیویں تے بہہ جا بی بی باہر
اُچے تے چڑھ کے جوگی ئیں ویکھاں نی
چل نی بھابو سس دا جاں نی مارے
مڑ جا نی بھابو گھر اپنے نی
سس نوں نونہاں بہتیریاں
ہیں من بھابا راول جوگیڑا نی

چل نی بھابو گھر آ
ویرا اڈیکے نارے گھر آ نی

تیرے ویرے نوں ناراں بہتیریاں
میں مَن بھایا راول جوگیڑا نی

چل وے جوگی کیسے دیس
ڈنڈا تے کونڈا تیرا میں چکاں وے

جوگی دے گوہڑے گوہڑے نین
سُرم سلائیاں جوگی پاؤندا ای

جوگی دے لمّے لمّے کیس
دہی آں کٹوُرے جوگی نہاؤندا ای

○

شملے دی اَوکھی گھاٹی

شملے دی اَوکھی گھاٹی
شملے دا بکھڑا پینڈا
گھُم گھُم چڑھیں پہاڑیں
چھاتی دا نرمہ ماہی

سینے دا پتلا ماہی
کیکر گھم گھم چڑھدا پہاڑیں
اپنے ماہی لئی میں کنٹھا گھڑانی آں
کنٹھے دے نال سج رہیا

سینے دا پتلا ماہی
چھاتی دا نرمہ ماہی

کیکرہ گھُم گھُم چڑھدا پہاڑیں

اپنے ماہی نوں میں وڑاے بنانی آں

واے دے نال سج رہیا

سینے دا پتلا ماہی

چھاتی دا نرمہ ماہی

کیکرہ گھُم گھُم چڑھدا پہاڑیں

ڈھولا تیری کن مت ماری

چند گھڑنے دتے چونک ستّاں وے پہارے
تیرے بدلے بیبا ماپے مَنوں وے وسارے
پیکے جا گوریئے جتھے رہیں نی سوکھالی
تیرے بدلے ناجو چھوڑی میں تھانیداری
پیکے کی وسّناں جتھے عمر گزاری
آگھر وسّیئے ڈھولا تیری کن مت ماری
چوڑا گھڑنے دِتّا بند ستّاں وے پہارے
تیرے بدلے بیبا ماپے مَنوں وے وسارے
پیکے جا گوریئے جتھے رہیں نی سوکھالی
تیرے بدلے ناجو چھوڑی میں تھانیداری

نیلے گھوڑے والیا

نیلے تے گھوڑے والیا

بیبا کدھر نوں گھوڑا بیڑیا ای

تساں کی پچھنا گوریئے

جنہاں پیکڑا بوہا تکیا ای

پچھن اساڈیاں مانواں نی

جنہاں کدھ کلیجڑا گھتیا نی

تہاڈیاں مانواں کی پچھنیاں وے

جنہاں کھٹنے نوں پت گھلیا ای

پچھن اساڈیاں مانواں وے

جیہڑیاں لاواں دے کے کھتیاں نی

چرخہ کت نی آں پونی وٹ نی آں
ہُن تے بھر بھر لاہنی آں چھلّی بیبا

جا آکھیو میرے ڈھول تائیں
میری پُھلّاں دی سیج اکلّی بیبا

چٹھی مونہوں نہیں بول دی

کالیاں باغاں وِچ کوئل پئی بول دی
اَجّ گھر آئی چٹھی پیار ڑے ڈھول دی
بہہ کے چھاویں میں چٹھی نوں کھول دی
اِک دُکھ ڈاہڈا چٹھی مونہوں نہیں بول دی

چٹھی رساناں چٹھی دے جا گھر آ کے
ماہیے دی چٹھی ذرا جاویں سُنا کے
آویں توں جاویں اڑیا ڈھولن میریا
چھڈ کے نہ جاویں بندی نوکر تیریاں

کالے کالے باغاں وچ پھُل وے گلاب دا
سسّ وے کپتّی مہنا دیندی لے لاڈ دا

بین وجائی رانجھے چاک

بین وجائی رانجھے چاک
لگی مَن میرے

تخت ہزارے دیا مالکا
کتھے لائے نی ڈیرے

رکن دے بنایا لاڑا جنجاں دا
رکن بدھے سہرے

ماں بنایا لاڑا جنجاں دا
پیو بدھے سہرے

کدھ کھاں پا ہندیا پتری
لکھیں لیکھ میرے

لکھنے والا لکھ گیا

وسّ نہیوں میرے
آکھیو رانجھے چاک نوں
مجھیاں چھیڑے
مجھیاں چھیڑا دا رہ گیا
ہیرے لے گئے کھیڑے

لال نہیں گھر میرا

راجے دا اِک نوکر آیا۔ محلیں دیوے نی اُتارا
محلیں اُتارا ایں کیکن دیواں۔ لال نہیں گھر میرا

بارھیں ورھیں کھٹ کے آیا محلیں دیوے نی اُتارا
خاوند تیرے دا وِیر جو لگّ دا دیور لگّا بھابی تیرا

سسّ نہ جایا بابل نہیں نہ جایا دیور تینوں کس دے بنایا
نِکّا ہوندا نوکر راجے دے ڈیرے مس چُھٹّی گھر آیا

چونکا پھیراں بھانڈے مانجاں روٹی کراں دیور تیری
روٹی تے میری راجے دے ڈیرے آن سواں بھابی تیرے

ٹُٹّی منجی تے وان پُرانا بھواں کُتّاں بچھواڑے
رنگلا پلنگ تے چِٹّا وچھونا ڈاہ چھڈیں وِچ ویہڑے

آدھی ادھی راتیں تے پچھلے پہرے کنڈا میرا کن کھڑکایا
چُپ کرنا جو، چُپ کر بھابو، دیور بھابی گھر آیا

پیریں میری مختو لیا جوڑا لاہ ماراں سر تیرے
ہتھّ میرے وچ انّباں چھمکاں لاہ سُٹاں پاسے تیرے

بارھیں ورھیں نی ہیں کھٹ گھر آیا انت لواں نا جو تیرے
ہتھّ جوڑا گلّ پلّڑا پاواں بخشیں بیبا اوگن میرے

ویاہ شادیاں دے اینک گیت پنجابی زبان وچ سنے

سٹھنیاں، کامن، گھوڑیاں، سوہاگ، کھٹ دے گیت

لاواں دے گیت ۔ وٹنا ملن دے گیت وغیرہ وغیرہ

پر ایہناں گیتاں وچوں گھوڑیاں تے سہاگ نے لڑکی دی

ڈولی ٹورن وقت دے گیت بہت ای اُچے درجے

دے نے۔ سارے گیت لکھے جان تے اِک پوری کتاب

بھر دی اے۔ صرف ایہہ گل دسن واسطے کہ ایہہ گیت

کہے مٹھے تے سُندر تے نکھوڑیاں جہیاں گھوڑیاں سہاگ

تے ڈولی تورن دے گیت لکھے جاندے نے :-

گھوڑیاں

ایہہ گیت ویاہ شادیاں دے وقت لڑکے والے گھر

عورتاں بولدیاں نے۔

(۱)

گھوڑی تیری دے ملّا سوہنی
بندی کاٹھیاں دے نال
کاٹھی لکھ تے ہزار
مَیں بلہاری وے ماں دیا سرجنا
وچ وچ باغاں دے تسی آؤ
چوٹ نگاریاں دی لاؤ
دھی نتھانے دار دی لے آؤ
چھَیل نواباں دے گھر ڈھُکنا
وے امراواں دی تیری چال
وچ سرداراں دے تیرا بیٹھنا

گھوڑی (۲)

ہریانی مالن ہریانی بھیناں ہریاتے بھاگیں بھریا

جس دہاڑے میرا ہریانی جمیا سوئی دہاڑا بھاگیں بھریا

جمدڑا ہریا گُدڑی ویٹیا۔ گُھتڑ دتّا ایہناں دائیاں

نہانا تے دھوتا ہریا پٹ ولیٹیا گُھتّڑ ملیا سکیاں بھیناں

کی کجھ دیناں ایں ایہناں دائیاں تے مائیاں

کی کجھ دیناں ایں ایہناں سکیاں بھیناں

پنج روپئے ایہناں دائیاں تے مائیاں

سہجڑے نیور سکیاں بھیناں

گھوڑی (۳)

اُٹھ نی رویل گھوڑی
بابے ویہڑے جا
بابے دے مَن شادیاں
تیری دادی دے مَن چا
گھوڑی چُگ دی ہریا گھا
گھوڑی پئی سوّنڑے راہ
گھوڑی رانگلی شاما

گھوڑی (۴)

بنو نے بھیجیا چیریاں ویبر والی نے بھیجیاں چیریاں
نُسی دا چندڑا گھر آؤ بنّاں میرا راؤ رجا دی دا جیوے بنّاں
جیوے بنّاں دُدّھ پیوے چھنّاں میرا راؤ رجادی دا جیوے بنّاں
ککین آواں بنّو میریئے لٹکیندی نی ویبر والئے چھنکیندے چوڑے والئے
بئیں تیری وری او بناواں بنّو
وری او بنائے تیرا بابلا ہٹ درزی دے جائیے تیرا بابلا
ہر ہست جھُلّے ہتھ گست جھُلّے
مُکھ پان چنبڑا آؤ بنّاں میری راؤ رجادی دا جیوے بنّاں

گھوڑی (۵)

کدھروں تے آئی آ بدلی لالہ وے — کدھروں تے ساون مہینہ؟
چڑھدیوں آئی آ بدلی لالہ وے — لہندیوں ساون مہینہ
کتھے تے وسّے گی بدلی لالہ وے — کتھے تے ساون مہینہ؟
باغیں تے وسّے گی بدلی لالہ وے — محلیں تے ساون مہینہ
کدھا تے بھجّا اے پھُلّاں دا سہرا — کدھا تے ہار شنگار؟

رانجھے دا بھجّا اے پھُلّاں دا سہرا
ہیر دا ہار شنگار

گھوڑی (۶)

نکّی نکّی بوندی نکیا مینہ ورھے
ماں سہاگن تیرے سگن کرے
دمّاں دی بوری باپ راجہ پھڑے
ویراں دی جوڑی تیرے نال چڑھے
پیلی پیلی دال تیجن گھوڑی چرے
بہین سبھرائی تیری واگ پھڑے
رتّا رتّا ڈولا لئے آوین گھرے
نکّی جیہی بنّو پیر ٹھمک دھرے
نکّی جیہی بنّو پیڑھے بیٹھی سجے

گھوڑی (۷)

وے آئیوں توں کیہڑے کیہڑے راہ
وے رنگیلیا وے حاکماں وے
بیٹھی وے رہی وے شام توں وے
وے باپ بنّیاں تیرا دیساں دا راجہ
لکھ وے ونڈے جس لیایا
وے رنگیلیا حاکماں
وے آئیوں کیہڑے کیہڑے راہ
ماں وے تیری بنّیاں سرب سہاگن
جس وے رانی دا توُں جایا
وے رنگیلیا وے رانجھنا

بنّاں تے بنّڑی چار جُگ جیوے
بابے دا بول سُہایا
وے رنگیلیا رانجھنا
جت ول چڑھیں تیری فتح ہمیشہ
جت کے گھراں نوں آیا
وے رنگیلیا حاکماں
بنّھ سہرا ئینوں گھوڑی چڑھاواں
بھائیاں دیاں فوجاں بیایا
وے رنگیلیا حاکماں

○

گھوڑی (۸)

ہر بنّیا تیرے چیرا وے بندا
کلگی بن رہندی لال
کیسر کیاری لال
پُھل گلابی لال
چمبے دیاں کلیاں لال
کیسر دیاں پُڑیاں لال
ویہڑے دیاں کڑیاں لال
کِن بھر ما لیا
کِن بھر بابا نی رانی رکمن داجایا لال

کِن بھرما لیا

ہیٹھ بنّیا تیرے گھوڑے دے بندا
کاٹھی بن رہندی لال
کیسر کیاری لال
پُھل گلابی لال
کِن بھرما لیا

سوہاگ

ایہہ گیت بی بیاں ویاہ دے موقعے تے لڑکی
والے گھر بول دیاں نے :-

(۱)

چنّن دے اوہلے اوہلے
کیوں کھڑی بیٹی چنّن دے اوہلے
مَیں تے کھڑی آں بابل جی دے پاس بابل ور لوڑیئے
بیٹی کہیو جیہا ور لوڑیئے
بابل جیوں تاریاں وِچوں چن چنّاں وِچوں کاہن کنہیا ور لوڑیئے
اگے وِیر، چاچا، بابا، ماما گِن لئی دا اے

○

سوہاگ (۲)

چار گلیاں رنگ ڈیاں رنگ گوہڑے زنّیاں
بازار سیتی گل پیا ۔ آں بابل لتیاں
جائیں جائیں وے بابل اوس نگری
جتّھے سونا وہاجے
وہاج سونا میرے بابل آندا
لے نی دھیئے ایانیئے
لے ئے نی رُکمن رانیئے
اگے ماما ، چاچا ، بابا لا دیئی دا اے

سوہاگ (۳)

ڈئیں ڈئیں وے بابلا اوس گھرے
جتھے سسّ بھلی پردھان۔ سوہرا سردار
سسّ نوں سدّن شریکناں
سوہرا کچہری دا مالک بابل تیرا پُن ہووے
پُن ہووے تیرا دان ہووے
تیرا ہووے گا وڈڑا جس بابل تیرا پُن ہووے
ڈئیں ڈئیں وے بابلا اوس گھرے
جس سسّ دے بالڑے پُت
اک منگاں اک ویاہواں
میں تاں شادیاں ویکھاں گی نت بابل تیرا پُن ہووے

ڈُئیں ڈُئیں وے بابلا اوس گھرے
جتھے کالیاں بُوریاں سُٹھ
اک رِڑکاں اک چوواں
میرا وِچ مدھانی دے ہتھ بابل تیرا پُن ہووے
ڈُئیں ڈُئیں وے بابلا اوس گھرے
جتھے گھڑت گھڑے سنیار
اک لاہواں اِک پاواں
میرا ڈبّڑے دے وِچ ہتھ بابل تیرا پُن ہووے

○

کنگھیئے نی رنگ رتیئے

کنگھیئے نی رنگ رتیئے
میری ناجو شنگھاریں
میں کی جاناں باوری
جا کے نیناں نوں پچھو
مولی نی رنگ رتیئے
میری ناجو شنگھاریں
میں کی جاناں باوری
جا للاری نوں پچھو
مہندیئے نی رنگ رتیئے

میری ناجو شنگھاریں
مَیں کی جاناں باوری
جا پساری نوُں پُچھو
ویسرے سرب سہاگنے
میری ناجو شنگھاریں
مَیں کی جاناں باوری
جا سُنیارے نوُں پُچھو

لڑکی وداع کرن دے ویلے ایہہ گیت گائے جاندے نے
کُجھ سماں ایہو جیہا ہوندا اے۔ کُجھ گیت اثر والے نے
گلّ کی کہ بڑے بڑے جگرے والے آدمی ڈولی ٹورن
ویلے ایہہ گیت سُن کے اتھرو وگا دیندے نے۔

گلیاں ہوئیاں بابل بھیڑیاں

سٹھ سہیلی بابل در کھڑی
مینوں نہیں کھیڈن دا چا
وے سُن باپ میرا
میں بیٹی پرناؤ وے
سُن باپ میرا
کے دِل دریاؤ وے سُن باپ میرا

گلیاں نے ہوئیاں بابل بھیڑیاں
مینوں انگن ہویا پردیس
سانبھ سانبھ گھر اپنا بابل
مَیں چلّی پردیس وے سُن باپ میرا
ماں روندی دی انگیا بھج گئی
باپ رووے دریاؤ
وِیر رووے سارا جگ رووے
میریاں بھابیاں من چاوے
سُن باپ میرا
مَیں تینوں آکھ رہی بابل
میرا اسوج دا کاج رچا
تیراں نان نرے کوٹھڑی

تیرا دُھیں ناں اُبل جا
وے سُن باپ میرا
باپ دیساں دا راجہ چھڈیا
ماں محلاں دی رانی
پٹیاں لکھ دے ویر چھڈے
چھوڈیا گھر بار
وے سُن باپ میرا
داج تے داون بابل سب کجھ دِتڑا
دِتے ہت لدا
اِک ناں دِتا بابل کوتل گھوڑا
جیہڑے والا چڑھ کے جائے
وے سُن باپ میرا

تسی کیوں نیویوں ماپیو

بیبی دا ماں پیئو نیوں گیا
ہور نیویاں ناں کوئی
نیوں گیا پریت پہاراں دا
ہور نیویاں نان کوئی
بیبی دا بابلا ایئوں روے
جیوں گھٹ ساون دی آئی
توں کیوں رونا ایں بابلا
جگ ہنڈری آئی
تسی کیوں نیویں ماپیو
جگ ہنڈڑی آئی

رکھ لے بابلا

مینوں رکھ لے بابلا اَجّ دی رات اُدھاری
ویہڑے بیبھی ماں مَیں وِچھڑ چلّی آپ وے
کیکن رکھّاں دھیئے نی
مَیں سجّن سدائیے آپ نی
مینوں رکھ لے ویرا وے اَجّ دی رات اُدہاری
ویہڑا بھریا بھابیاں مَیں وِچھڑ چلّی آپ وے
مَیں کیکن رکھّاں بھینے
مَیں سجّن سدائیے آپ نی

ساڈا چڑیاں دا چنبہ وے

ساڈا چڑیاں دا چنبہ وے
بابل اسیں اُڈّ جاواں گے
ساڈی لمّی اُڈاری وے
بابل کِس دیس جاواں گے
میریاں آلے گڈیاں وے
بابل کون کھیڈے
میریاں کھیڈن پوتریاں
جا بیٹے گھر جا اپنے
میرا چھُٹّھا قصیدہ وے
بابل کون کڈھے؟

میریاں کڈھن پوتریاں

جاییئے گھر جا اپنے

تیرے محلاں دے وچ وچ وے

بابل میرا ڈولا اڑیا

دو اٹّاں پٹا دیاں نی

جائیے گھر جا اپنے

تیرے باغاں دے وچ وچ وے

بابل میرا ڈولا اڑیا

دو کھتّے پٹا دیاں نی

دِھیے گھر جا اپنے

○

ناں روونی میری بی بی

ڈولے دا وان پُرانا
نی ناں رو نی میری بی بی
دھیّاں دا دھان بگانہ
ڈولے نوں لگڑے رسّے
نی ناں رو نی میری بی بی
توں رودیں جگ ہسّے
ڈولے نوں لگڑے پترے
نی ناں رو نی میری بی بی
تینوں دریا گھر یندے تیرے ویرے

ڈولے نوں لگڑے ناپے

نی ناں رو نی میری بی بی

تینوں ودیا کریندے تیرے ماپے

ڈولے نوں لگڑے کانے

نی ناں رو نی میری بی بی

تینوں ودیا کریندے تیرے مامے

ودھائی تے پُتّر جمّن دے گیت

سوہلڑے

ویراں دے سوہلڑے
بھیناں آئیاں
بھراواں دے سوہلڑے
دھن جس انبڑیئے
سد بُلائیاں وے دھن جس
دھن جس سَتّڑیئے
جنّے گھلائیاں وے دھن جس
دھن جس گڈڑیاں
جس چڑھ آئیاں وے دھن جس

گھولو شربتڑے
پین نہائیاں
وے گھولو

گُگّو چوریاں
کھان بُجھکھائیاں
وے گُگّو

جھلّو پکّھڑیاں
گرمیاں آئیاں
وے جھلّو

ڈاہو پلنگ رتّے
نینداں آئیاں
وے ڈاہو

کوٹھے اُپّر کوٹ

لالہ کوٹھے دے اُپّر کوٹ رکن اساریا
کوٹھے دے اُپّر کوٹ کے رام اساریا

باغ دے اُپّر باغ مالی چمبا لایا
پُت دے اُپّر پُت سہاگن جایا

مائی نوں سد بیاؤ ناجو تیرا کی دُکھے
دائی نوں سد بیاؤ کلیجے درد ہوئی

آپ گھوڑے اسوار پچھے چپڑے دار اگے دونفر ہوئے
پُچھّ دا نگر بازار دائی مائی کیہڑا گھرے؟

انگن چنبے دا بوٹ کھلیندڑا پُوت دائی مائی ایہو گھرے
جے گھر جمّے گا پُت دائی مائی کی جے ملے

پنج روپیّے روک سرے نوں چوپ دائی مائی ایہو ملے
آپ گھوڑے اسوار دائی مائی پالکیاں

دائی مائی دروازے نوبت باجے
بڑے بڑے شگن ہوئے

ججارانی آپلنگ تے بٹ مُلاں تیرا پیٹ
ہو لڑ تیرا جنم ہووے

ججارانی سد توں اپنا ڈھول کرے پُورا بول
دائی مائی ودیا کرو

دائی نی پُت دِتّا کرنا رٹایا میری نار
تُساں ساڈا کی کیتا

پنج روپیّے روک نگارے چوٹ دائی مائی ودیا کرو

پُنّرہاں تے نہیں وِکدے

بیبا ادّھی ادّھی راتیں تے پچھلا ای پہر
کس گھر منڈل وے وجّیا
گوریئے راجے دی نگری تے وسّے سارا دیس
مَیں کی جاناکیدھے نی وجّیا
بیبا بھَیَن تساڈی گاندی اے گیت
نام نہاڈا جی لیندی اے
گوریئے وڈّے ویرے گھر جمّیا اے بال
اس گھر منڈل جی وجّیا
بیباکاہے دا منڈل کاہے دی ڈور

کاہے دے کارن جی وجّیا

گوریئے سونے دا منڈل تے ریشم دی ڈور

نیناں دے کارن جی وجّیا

بیبا بھنّ سٹّاں منڈل نے کراں ٹکڑے چار

مَیں گھر منڈل نہیں وجّیا

گوریئے ناں بھنّ منڈل ناں کر ٹکڑے چار

کرماں دی سیتی نی وجّیا

بیبا پُتراں دیاں ماواں دے وڈّے وڈّے مان

مَیں وے کسے دی کی لگ دی

گوریئے پُتراں دیاں ماواں دے میلے میلے ویس

تیرے اتّے سوہنے نی کا شنی

بیبا لاہ سُٹّاں سُوہے تے کراں میلا ویس

پُتّر لیا دیو جی گُل دا

گوریئے رِلیبیں رِلیبیں کتّیا اے سُوت

رِلیبیں تے پُتّر نہیں جمدے

وے توں چل میرا کونتا چلیئے بازار

پُتّر لیا بیئے جی گُل دا

گوریئے ہٹّی وِکے چُنیاں مسراں دی دال

پُتّر ہٹّاں وِچ نہئیں وِکدے

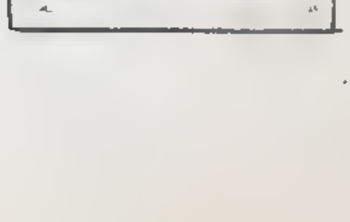

پھُل جھڑیاں

نند تے بھابو بیٹھیاں پیا کیتے سو قول قرار

جے گھر جمّے گا گیگڑا نی بی بی دیواں گی پھُل جھڑیاں

اَدّھی اَدّھی راتیں نے چھپلا ای پہر میری بھابو نے گیگڑ جی جمّیا

لَے نی بھابو دے پھُل جھڑیاں اَڑیئے پُورا تے ہویا ای قرار

ناں تیرے باپ گھڑائیاں نی بی بی ناں تیرے وڈڑے ویر

پھُل جھڑیاں بادشاہاں دے نی پہڑے سیبی سالڈے ناں پھُل جھڑیاں

تیوراں وِچّوں جو تیور چنگیرا پیا سُو میری نند دے نوں دے

تیور بیور گھر رکھ بھابو نی مَیں لَے نیاں پھُل جھڑیاں

گہنیاں وِچّوں گہنا آرسی وے

پیا سُو میری نند نوں دے

ارسی پارسی گھر رکھ بھابو، نی ہیں لے نیاں پھل جھڑیاں
کالیاں وچوں بوری چنگیری اے پیا سو میری نندنوں وے
کالیاں بوریاں گھر رکھ بھابو نی ہیں لینیاں پھل جھڑیاں
رسی رسی نند آ گئی وے پیا لنگھ گئی دریا
درانیاں جٹھانیاں پچھن لگیاں
کی کجھ لیائی ایں ودھائی

اڈیو وِیہ تے میرا راجے دا نوکر بھینو بھائی نے جمی اے دِھی
بارھیں برسیں وِیر کھٹ گھر آیا بھینو رُٹھڑی بھین منائی
تھال بھریا سچے موتیاں نی بھینو اُپّر تے پھل جھڑیاں
لے نی بی بی دے اسیساں اڑیئے پورا نتے ہویا قرار
بھائی بھتیجا میرا جُگ جُگ جیوے
میری بھابو دا اٹل سہاگ

نمونے دے طور تے تھوڑے جیہے بھینّاں بھراواں دے
گبت دتے جاندے نے۔ مضمون ڈاہڈے مٹھے تے
سادے نے۔ زبان سُچّیاں موتیاں ورگی اے عام طور
تے کُڑیاں چرخے کتّن لگّیاں ترنجن وچ بہہ کے گاندیاں نے

وے وچھوڑا مندا

میری اُنگلی چیری نی۔ کوئی دسّو دارد
ویرا آوندا جو سُنیا۔ اُنگلی ہچّھی سیّو
ویرا کنک منگانی آ ساڈھے سٹھّ من
ویرا پیہن کرانی آں موتیاں ورگا
ویرا آٹا پہانی آں سُرمے ورگا
ویرا آٹا گُنّاہنی آں ملائی ورگا

وِیرا پیڑے کرانی آں آڑواں جیڈے
وِیرا اُچّی نلاواں وے کوئی تھال جیڈی
سَدّو سہیلیو نی وِیر روٹی کھاوے
وِیر کھان آیا نال سَٹھ جنے
وِیر کھان بَیٹھا پکّھا جھل بھَینے
وِیر کھا کے اُٹھیا کجھ منگ لَے بھَینے
وِیرا سب کجھ تہیرا وے وچھوڑا مندا

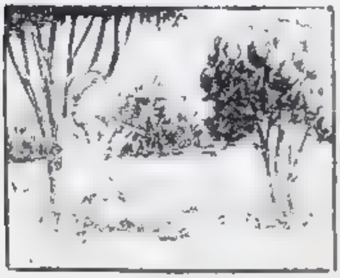

چلّیاں بی بی تیرے پیکڑے

کِتھّے توُں چلّیاں وے کالیا
کِتھّے کو چلّیاں کاواں ہو

چلّیاں بی بی تیرے پیکڑے
کوئی سینیہا سنیہوڑا دے چھڈّنی

آکھناں میری ماں رانی نوُں
دھیاں کیوں دِتّیاں دُوریں واری

مَیں ناں دِتّیاں وے کالیا
دِتّیاں دھیاں دے باپ مَیں واری

سُن وے باپ وے راجا
دھیاں کیوں دِتّیاں دُوریں واری

مَیں ناں وِتّیاں وے کالیا
وِتّیاں بھیناں دے پرے میں واری

سُن وے وِیر جی راجا
بھیناں کیوں وِتّیاں دُور میں واری

مَیں ناں وِتّیاں وے کالیا
وِتّیاں بھیناں دے لیکھ میں واری

اَجّ بناواں پہوڑیاں
بھلکے سوہیاں چنڑیاں

مَیں ناں وِتّیاں وے کالیا
پرسوں بھیناں دے کول میں واری

سسّ پساوے چکوڑیاں
سوہرا اگھڑاوے بھنگ میں واری

سسّں جو لاہ لئیاں چنیدوڑیاں
سوہرے لاہ لئے بندیں واری

جاندا ویہڑے جا وڑیا
ڈُٹھ پئے بھینیاں دے نین میں واری

سر دا چیرا پاڑ کے
پُونجیاں بھینیاں دے نین میں واری

بھنگ دا لوٹا پُٹ سُٹ دا
چکّی دے ٹُوٹے چار میں واری

نیلا گھوڑا ونیچ کے
بنا دیاں بھینیاں نوں چنیدیں واری

گل دا کنٹھا ویچ کے
لے دیاں بھینیاں نوں بندیں واری

امّاں جائیا ویر

سنجھ پئی ترکالاں پیّاں جھمّی اُتّے بونداں پیّاں
چارے چرخے چکر سہیلیو تاریاں جھرمل لایا
اُٹھ گُڑکے توُں کیہڑی گُڑکے ویر تیرا نی آیا
آ وُنَدڑا چڑھ پلنگے بہندا لسّی کچّی دا ترہایا
لسّی کچّی میری ورتی جاندی کڑھدا دُدّھ پیایا
پی لئے پی لئے امّاں جائیا لپ کو مِٹّھا پایا
ہیٹھاں گڑوا اُتّے کٹورا پی میری امّاں جایا
آہنڈناں گواہنڈناں چُھپن لگیاں ویر کی کجھ لیایا
چھگا چُنّی مہندی مولی سِر نوُں پُھل لیایا

○

اُبل اُبل ولٹوہیئے

اُبل اُبل ولٹوہیئے نی لپ چاولاں دی پاواں نی
جے وِیر ڈِٹھا آوُندا لپ ہور وی پاواں نی
جے وِیر آیا روڑے روڑے ہونج سُٹاواں
جے وِیر آیا گلیاں پٹ دریایاں وچھاواں
جے وِیر آیا دروازے اوتھے واجے وجاواں
جے وِیر آیا ڈیوڑھی ڈیوڑھی شیشنے جڑاواں
جے وِیر آیا ویہڑے ویہڑا بھاگیں بھریا
جے وِیر آیا ویہڑے رنگلا پلنگ ڈھاواں
جے وِیر منگے وچھاوناں لٹھا خاصہ وچھاواں
جے وِیر منگے پانی بُوری مجھ چنگھاواں

جے ویر منگے روٹی گری چھوہارا کھواواں

جے ویر چڑھ نکلے بھانڈیاں رِشماں چھڈیاں

جے وِیر وڑیا اندر دلوالٹ لٹ بلیا

جے وِیر چڑھیا کوٹھے بالا چندوی چڑھیا

جے ویر موڑیا پاسا لِٹّھا کھڑ کھڑ کھڑیا

جے سسّس ماری بولی ویر ٹپ گھوڑے چڑھیا

ہیٹھ دی ویکھن رانیاں اُتّوں ویکھن راجے

دھن وِیرا تیری ماں جن توُں پُتّر جنیا

نک کُنڈا تلوار متّھا گھاڑواں گھڑیا

دھن ویرا تیری بھَین جِن تینوُں گلیو کھڈایا

دھن وِیرا تیری دائی جِن ٹل ٹل نہوایا

دھن وِیرا تیرا وِیہ جن بازار کھڈایا

دھن وِیرا تیرا باپ وے جن پڑھنے پایا

بھرا دی اڈیک

ٹاہل مٹالڑیئے نی ٹاہلیئے چکلی دار
کِن وڈھ لیاں نی کن لا لئے نی ڈھیر
وِیرے وڈھ لیاں نی بابل لا لئے نی ڈھیر
ایہناں وِیراں وِچوں ویر میرا کیہڑا اے شیر
ایہناں ویراں وِچوں ویر میرا وِیدا اے شیر
ایہناں بھیناں وِچوں بھین میری وِیو کی اے دُور
وے توں جا وِیرا بھین پیاری دے دیس
جاندا جاندا بی بی روٹی کھاون دی ڈیر
روٹی کھاون دی ڈیر جُتی پاون دی ڈیر

گھوڑا کسّن دی ڈیر یوہا لنگھن دی ڈیر
جے مَیں گیا بی بی اچیاں پپلاں دے ہیٹھ
اگے رنگ رنگیلا چرخہ پچھے رنّا پیڑا
مَھَیں میری کَت دی اے نرمے دا سُوت

اُڈّ جاویں کانواں

اُڈ جا تے جائیں کانواں بہندڑا جائیں
بہندا جائیں میرے پکڑے
اِک ناں دسّیں میری ماں رانی نوں
رووگی اڑیا میریاں گڈیاں بھول کے مَیں اری
اِک ناں دسّیں نوں بھین میری نوں
رووگی بھریا ترنجن ویکھ کے مَیں واری
اک ناں دسّیں بھابی میری نوں
کِھڑ کِھڑ ہسّو گی پیکے جا کے مَیں واری
اک ناں دسّیں باپ میرے نوں
رووگا بھری کچہری چھوڑ کے مَیں واری

دسّیں وے کانواں تُوں ویرہ میرے نوُں
آؤ گا نیلا گھوڑا پیڑ کے

ماسی نی ماسی تینوں کرن مراسی
میری نے بھین میرے نال تُوڑ دے
بچّیہ وے بچّیہ میرے پُتّر دیا سالیا
تُساں بھیناں بھراواں ساڈا کیہا جی ساڑیا
ساڈا ای لگا لانا موڑ دے ئیں واری
مائی نی مائی تینُوں کھڑن قصائی
ساڈی تے بھین دُکھی کیتی آ ئیں واری
بچّیہ وے بچّیہ میرے پُتّر دیا سالیا
بھین بھراواں تُساں کیہا جی ساڑیا
اپنی بھین گھر لے جائیں ئیں واری

چناں تیری چاننی

چنّاں وے تیری چاننی تاریا وے تیری لو
چند پکاوے روٹیاں تارا کرے رسو
چن دیاں روٹیاں میں کھا لیّاں
تارے دیاں رہ گئیاں دو
سس جو مینوں آکھیا
توں گھیو وچ میدا گو
گھیو وچ میدہ تھوڑا پیا نی سس مینوں گالیاں دے
ناں دے سسّے گالڑیاں ایتھے میرا کون سنے

محلاں ہیٹھاں میرا باپ کھڑا سُن سُن نَین بھرے
ناں رو بابل میر یا دھیاں دے دُکھ بُرے
محلاں ہیٹھاں میری ماں کھڑی سُن سُن نَین بھرے
ناں رو اَنبڑی میریئے دھیاں دے دُکھ بُرے
مامے دا پُت بھرا کولوں وی لنگھ گیا
جے وِیر ہُندا اپنا ندیاں چیر ملے

چِھکّے تے دو مکّھیاں

چِھکّے تے دو مکّھیاں
مائے اوہ وی اُڈ گئیاں

پیو گھر دو دھیوڑیاں
اوہ وی سوہرے ٹُر گئیاں

ایس اڈاری اڈیاں
مڑ نہیں آن بیٹھیاں

مَیں سر نیرا وکھدی مائے
دو گلڑیاں کہ نی

تیریاں گلڑیاں نی مائے
میرے من چت لگ رہیاں
دُوروں آئی ساں چل کے مائے
در وچ رہی آں کھلو
مینُوں سُکھ نہ پچھیا بھابیاں
مینُوں وِیراں نہ آکھیا بہو
وچ کچہری بیٹھا وِیرا
تُوں میرے بابل دے تھاں
بابل دیندا سی مجھّیاں
تُوں دیویں مینُوں گاں
پیہڑے بیٹھے بھابو نی
تُوں میری اماں دے تھاں

امّاں دے دیندی سی تیوڑے
تُوں مَینوں چُنڑی دے
سبز کسنب منگا مائے
وِیراں دیاں پگاں جی رنگیے
رنگ رنگ سُکنے پا مائے
مَیں وی سالو نی رنگناں
رنگ رنگ پٹاری پا مائے
لوکی جانن دھیاں نی چلّیاں
رہن چلائی وا ساگ مائے نی
نکی نکی چیرنی نی چیر کے
سبز کو مکھّن پا مائے
نہیں تے بھواں رُس جائے

سُنو گا پیئو بھرا دھیئے
رُسّن کتھوں نی سکھیوں

رُس رُس بہن سہیلیاں
مائے مینُوں وی آوُندا چاء نی

دھیئے چرخہ لے گھر آ
ماواں دھیاں نی کتّنے

مائے نُوں بُڈھی ہیں مٹیار
تیرا میرا نبھن نہ سبھے

جُھورو گی ساڈڑی ماں
جن دھیاں نی توریاں

مائے جھورو گی جیڑی روڑ
جنتھے کھینوں کھیڈ یا

مائے جھوروگا اُچڑا پپل
جتّھے پینگھاں نی پیئیاں

مائے جھوروگا ساڈڑا باپ
جتّھے دھیاں نی توریاں

مائے جھوروگی ساڈڑی بھین
جتّھے تنجن نہیں کتّیا

سسّے چھٹ مجھیر دسی پا
اجّ نونہہ آئی نی پیہہ کے

نُوہیں گھیو کھانا پیکے جا
جتّھے مجھاں لویریاں

چل نی نندیں باہر
بہں مل مل نی نہا لواں

پچھیو آکھیو میری ماں نوں
پچھڑے والی وہی ڈُب موئی

داتاں لمیاں ماے
دھیاں کیوں جمیاں مائے

شملہ، کانگڑہ، چمبہ، جموّں نے ہور پہاڑی علاقیاں
دی بولی پنجاب دے وچلیاں ضلعیاں دی بولی ناوں
کجھ ذرا وکھرّی اے ۔ پر ہے پنجابی ای ۔ پہاڑی
بی بیاں دے گیت بہت ای مٹھے تے من بھاونے
ہُندے نے ۔ وَنگی دکھان واسطے تھوڑے جیہے
گیت پہاڑی بولی دے درج کیتے جاندے نے،
ایہناں گیتاں دی طرز نے لٹک بہت اُچّے درجے
دی اے ۔ کجھ گیت پوٹھوہاری تے لہندی زبان
دے نمونے واسطے درج کیتے جاندے نے :-

ایڈن ایڈن مُھلیا وے

(پہاڑی)

کوٹھو نواں سواں گڈیا شپاہیا
کوٹھو نواں تے لیٹھ پُرانی
جنھّے پیندی اے نوں ٹُوپلے گھانی
ایڈن ایڈن مُھلیا وے شپاہیا

پر نہیں نہیں، پر ہہی سہی
پر لُنگی لُنگی پاؤندی اے
کیہا مِٹھّا مِٹھّا لگناں ایں وے شپاہیا
جوئیں لگے گڑے دی روڑی
اس تُس کِس بھٹروے دی چوری

ایڈن ایڈن بُھلیا وے نِشپاہیا

پر نہیں نہیں، پر سہی سہی

پر ٹُنٹکی پاوَندی اے

کیہا کوڑا کوڑا لگناں ایں وے نِشپاہیا

جویں وے لگے باغے دی مُولی

اس تُس کس ہبھڑ وے دی چوری

ایڈن ایڈن بُھلیا وے نِشپاہیا

پر نہیں نہیں۔ پر سہی سہی

پر ٹُنٹکی پاوُندی اے

○

جوبن سوہنیاں دا

جوبن سوہنیاں دا
چھیج رنگیلیاں دی
چند میریئے نتھلی گھڑائی وے
دھاڑا چھند اکینا نتھلی گھڑائی وے سوہنیا
ڈوگرا وے
بندلو لشکے گا
پیارا ترسے گا
جوبن سوہنیاں دا

دھاڑا اچھند اکیتا سوہنیاں چوڑا وے گھڑائی وے

ڈوگرا وے

پہونچی وے لٹکے گی

پیاری ترسے گی

وے جوبن سوہنیاں دے

چھیج رنگیلیاں دی

دھاڑا اچھند اکیتا دھیاں دتّے رجائی دا

جند میریئے

پالے ٹھر رہیاں

سیتے مر رہیاں

جوبن سوہنیاں دا

چھیج رنگیلیاں دی

ماۓ میرا نکّا جیہا پھنگنوں
دھاڑا چھندا کینا نکا جیہا پھنگنوں
بال انجاناں
مَیں لوریاں دے رہیاں
جوبن سوہنیاں دا
جھجھ رنگیلیاں دی

دکھی چھوڑے دھرم تُساڈڑے

(پہاڑی)

بھلا میرے پیار دا
دکھی چھوڑے دھرم تُساڈڑے

چھنبے دی ہٹّی وچ وِکدی آ گیری
بھلا میرے پیار دا پُل لنگھناں کہ بیڑی
بھلا میرے پیار دا دکھی چھوڑے دھرم تُساڈڑے

چھنبے دی ہٹّی وچ وکدی اے لوئی
بھلا میرے پیار دا اَجّ پردیسن ہوئی
دکھی چھوڑے دھرم تُساڈڑے

چنبے دی ہٹّی وِچ وِکدے چھوہارے
بھلا میرے پیار دا لگیا ندے پنجھ نیارے
اج میرے پیار دا دکھی چھوڑ دے ہر م تساڈڑے
چنبے دی ہٹّی وِچ وِکدا اے بکرا
بھلا میرے پیار دا بنگلہ پوائیے سانوں ڈکھڑا
آجا میرے کھوجا وے
دِکھی چھوڑے دھرم تساڈڑے

ماڑھے کی منڈا بولناناں

کِسے ماڑھے کی منڈا بولنا ناں
چندے کی چانی چندے کناں
اج اُٹھ میرے منڈے دیئے لاٹیئے
ننھلو وی چھل گیا
بندلو وی چھل گیا
ٹوکرو لئی جا بالنے نی
کِسے ماڑھے کی منڈا بولنا ناں
چندے کی چانی چندے کناں

○

کھوہا گڑ بیندیاں میندی بانہہ رجانی

(لہندی)

کھوہا گڑ بیندیاں میندی بانہہ رجانی
وت نال پیساں اوے یار تیندے کھوہے دا پانی

پیا جند چاں دیساں
شالا یار لاوے
شالا یار میلے

لنگھ پار دیساں چھیبر جنگل بیلے
کھوہا گڑ بیندیاں ٹٹ پئی زنجیری

اِک دیس بیگانا جھُٹھ پوے فقیری

پیا جند چا دیساں

ڈاہڈی ماندی پئی آں

اللہ یار میلے

لنگھ پار دیساں چیر جنگل بیلے

تاری سجناں

تاری سجناں
تُدھ بن ڈُٹھیاں
مَیں ای مر رہنی آں
مَینوں چھکنے ناں دیندا ڈھول شپاہیا
کتّاں دیاں ڈنڈیاں مَیں لاہی لاہی دِتّیاں
جدوں لاہی دِتّیاں تک گئیاں بھنڈڑیاں
راجے دیا نوکرا اصل بندوقیا
گھر گھر رنزاں تیریاں
راتے دا ونجناں توئیے دا لنگھناں
تاری سجناں ۔ تُدّھ بن راتاں ہو گئیاں لمّیاں

ویہنی میندڑی نپلی اے

آکھیں میرے لال نوں
اساں ونگاں چڑھاونیاں
ویہنی میندڑی پتلی اے

آپے بھج جان گیاں
ٹھوکر لگ دی اے
اسی ہور چڑھاونیاں
شہرت جگ دی اے

آکھیں میرے لال نوں
سانوں گھتے پھلاں دے ہار
ونگاں چڑھاونیاں

ناں بھبڑے ناں موکلے
چھاتی دا شنگار
وینی مینڈی پتلی اے
جے ٹُر چلّیوں چاکری
سانوں لے چل نال
ونگاں چڑھاونیاں
توُں کریں گا چاکری
مَیں کڈھاں رومال
ونگاں چڑھاونیاں
کی ٹکہ تیری چاکری
کی ٹکہ تینوں رومال
ونگاں چڑھاونیاں

اک ٹکا تیری چاکری
لکھ ٹکا رومال
ونگاں چڑھاونیاں

سُوہے چیرے والیا
توُں چیرا ہور رنگا
ونگاں چڑھاونیاں

اُچّی ڈھکی گھر ساہمنے
ڈاہڈے نال پریت
ونگاں چڑھاونیاں

ناں چھوڑے ناں چھوڈیئے
ناں چھوڈن دی نیت
ونگاں چڑھاونیاں

ڈھولا

آئو ڈھولا کجھ کریئے تینڈا اصافہ ہٹی تے وھریئے
بھگھے وی ناں مریئے جیویں ڈھولا

ڈھول کسی دا

باجرے دی روٹی لے پیالہ لسی دا
آ ڈھولا ادھ راتے دیوا بالنی آں خانگاہ تے
تیریاں منتاں جیویں ڈھولا

ڈھول جانی

ساڈی گلی آ تیری مہربانی
بازار وکیندی تکڑی نیں سک سک ہوگئی لکڑی
تیریاں غماں وچ جیویں ڈھولا

ڈھول مناواں

دفع کر نوکری کٹا لے ناؤں

اُچیّ ماڑی دُدھ پی رڑکاں مینوں سارے ٹبّر دیاں جھڑکاں

تیرا وے دلاسڑا جیویں ڈھولا

ڈھول کملا

لوکاں دیاں ماڑیاں پوا دے بنگلا

بازار وکیندیاں مرچاں لے ٹکٹ گڈی تے چڑھ ساں

پنڈی جا لہناں جیویں ڈھولا

ڈھول مکھناں

دل پردیسیاں دا راضی رکھناں

○

ناں ونج ناں ونج

بیبا ناں ونج ناں ونج

ڈھولن یار

ٹِک پوا انتھائیں وے

ناں ونج ناں ونج

روزی تے رزق وے

اللہ دیندا سائیں وے

ناں ونج ناں ونج

اپنے وطن دیاں ٹھنڈیاں چھائیں وے

ناں ونج ناں ونج

لوک نکلے لدی لدی جانے وے

ٹٹ گئیاں یاریاں

پھُل کملانے وے
ناں ونج ناں ونج
ڈھولن یار
ٹِک پَو انھائیں وے
ڈھولن یار
تن دا تنبورا رگاں دیاں تاراں وے
لوں لوں دے وچ کرن پُکاراں وے
ناں ونج ناں ونج
ڈھولن یار
ٹِک پَو انھائیں وے
ناں ونج ناں ونج